Pla d'Acció de Salut Mental

Sant Adrià de Besòs

Diputació Barcelona

Juliol 2024

Estudi elaborat per encàrrec i amb la col·laboració de:

Berta Blanes - Cap de Serveis Socials de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs
Maria Tena - Referent de Serveis Socials d'Atenció Primària i Diversitat Funcional de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs
Toni Albadalejo - Referent de Serveis Socials d'Atenció Primària de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs
Rosa Blas - CDIAP Mina
Cecilia Martirena - CSMA II Badalona
Josep Angel Pérez - Activament

Codi PMT: 202310011528

Direcció tècnica

Laia Serra Arqué
Subsecció de Projectes i Programes d'Autonomia Personal i Dependència
Servei d'Atenció a la Dependència i la Vulnerabilitat Social
Gerència de Serveis Socials
Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat

Consultoria tècnica

Mariona Estrada Canal
Sergio Yanes Torrado

© Diputació de Barcelona
Juliiol de 2024
Edició i coordinació: Servei d'Atenció a la Dependència i la Vulnerabilitat Social
Gerència de Serveis Socials de la Diputació de Barcelona

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ 6
2. INTRODUCCIÓ 7
3. MARC CONCEPTUAL 8
   3.1. Què entenem per salut mental? 8
   3.2. Què són els determinants socials de la salut mental? 9
   3.3. Què és la salut mental pública i comunitària? 10
4. CONTEXTUALITZACIÓ I ANTECEDENTS 11
   4.1. Contextualització 11
      4.1.1. Polítiques i estratègies internacionals 11
      4.1.2. Polítiques i estratègies estatals 12
      4.1.3. Polítiques i estratègies autonòmiques 13
      4.1.4. Competències locals en salut pública 14
   4.2. Antecedents 15
5. METODOLOGIA 18
6. PRINCIPIS TRANSVERSALS 23
7. PLA D'ACCIÓ 25
8. MECANISMES D'IMPLEMENTACIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ 52
9. ANNEX 53
   9.1. Punts clau de la Diagnosi de la salut mental a Sant Adrià: Anàlisi de necessitats, mapa de recursos i sessions de treball sobre les necessitats presents i futures 53
   9.2. Línies estratègiques d'actuació i recomanacions 63

1. PRESENTACIÓ

El Pla de Salut de Sant Adrià de Besòs, que va ser aprovat pel Ple municipal el 27 de novembre de 2023, pretén facilitar l'Acció Local en Salut, ordenant a partir de sis línies estratègiques un conjunt d'actuacions de salut en l'escenari més proper a la població, facilitant així, les sinergies de les polítiques públiques, la coordinació entre els actors implicats i la participació de la ciutadania.

Una de les línies estratègiques del Pla de Salut és la salut mental i el benestar emocional, i és en aquesta línia on s'emmarca l'elaboració del Pla d'Acció de Salut mental de Sant Adrià de Besòs que us presentem aquí.

Per tal de millorar la salut mental del nostre municipi, el primer que cal fer és identificar els problemes i necessitats, els recursos i actius, les aliances existents i les mancances, per això, ja el 2022, i també amb el suport de la Diputació de Barcelona, vam elaborar una Diagnosi de la Salut Mental del municipi, a partir de la qual es van dibuixar un seguit de línies estratègiques a treballar.

Aquest any hem portat a terme el següent pas: l'elaboració del Pla d'Acció de Salut Mental que pretén desenvolupar les línies estratègiques marcades en la diagnosi, prioritzant-les, dotant-les de contingut i especificant les accions concretes que permetin assolir-les. Es tracta d'un treball transversal i participatiu on professionals de diferents àrees municipals i dels diferents serveis i entitats que treballen en salut mental a Sant Adrià, han proposat accions per tal d'actuar en la prevenció, promoció i la protecció de la salut mental.

Com a equip de govern una de les principals accions que portem a terme és la cura de les persones i el seu benestar. Un benestar que passa per un Pla de Salut i un enfortiment de la salut mental.

Anabel Jurado Pérez,

Regidora de Polítiques Socials i Comerç.

2. INTRODUCCIÓ

La salut mental és el resultat de l'encreuament d'un seguit de factors individuals, comunitaris i estructurals amb els estressors vitals a què la població s'enfronta al llarg de la vida (OMS, 2022). Tal com estableixen organismes internacionals, estatals i autonòmics és fonamental evitar que la salut mental quedi circumscrita únicament al tractament de les problemàtiques, sinó que cal desenvolupar polítiques de salut mental públiques i comunitàries que posin el focus en la prevenció, la promoció i la protecció. És a dir, polítiques que, a més de tractar les problemàtiques de salut mental, també intervinguin per promoure els factors protectors de la salut mental, i minimitzar-ne els de risc. Des d'aquesta aproximació, els municipis esdevenen un àmbit territorial clau, ja que es tracta d'un dels nivells institucionals més propers a la ciutadania i amb competències en l'àmbit de la prevenció, la promoció i la protecció de la salut.

L'elaboració del Pla d'Acció de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs s'ha dut a terme en dues fases. La primera, una **fase diagnòstica**, elaborada l'any 2022, adreçada a elaborar una panoràmica de l'estat de salut mental de la població, així com una anàlisi de necessitats i mapa de recursos presents en el territori. El seu objectiu era, doncs, oferir una radiografia que permetés identificar els actius i les necessitats del municipi per tal d'orientar l'elaboració de la segona fase, de **planificació**, en la qual s'han definit les accions que cal emprendre per tal de donar resposta a les necessitats detectades i prioritzades a la fase diagnòstica.

Així doncs, el present document recull l'operativització del Pla d'Acció, resultant de la segona fase. L'informe es divideix en cinc blocs que n'organitzen el contingut. En primer lloc, es presenta el **marc conceptual,** on s'explica quina és l'aproximació a la salut mental en què es basa el Pla d'Acció de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs. En segon lloc, s'introdueix la **contextualització** normativa que l'emmarca, així com un apartat que recull els **antecedents** de les polítiques municipals. Seguidament, es descriu la **metodologia** emprada en l'elaboració del Pla d'Acció. En quart lloc, es troba el gruix de l'informe, on s'exposen les **línies d'actuació desplegades**, incloent-hi els principis transversals que regeixen el Pla, seguits per les accions que formen el Pla d'Acció pròpiament dit, disposades en fitxes individuals per a cada actuació. Finalment, es troben els **mecanismes de governança** del Pla, és a dir, l'organització i procediment que se seguirà per garantir que s'implementi i es dugui a terme una valoració periòdica del grau d'execució del Pla.

3. MARC CONCEPTUAL

3.1. Què entenem per salut mental?

L'any 1946, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) va definir el concepte de salut com "l'estat de complet benestar físic, mental i social, i no només l'absència d'afeccions o malalties". Aquesta definició incloïa per primera vegada la salut mental com una part integral del benestar general.

En les darreres dècades, diversos organismes i professionals de la salut han elaborat definicions de salut mental que prenen de referència aquesta aproximació de la salut proposada per l'OMS. La majoria de definicions que han aparegut des de principis de segle tenen com a comú denominador assenyalar la **importància de l'entorn, el benestar emocional, l'autonomia en la vida quotidiana i la capacitat d'establir relacions interpersonals satisfactòries** com a factors per gaudir d'una òptima salut mental. Subratllen, també, que l'absència de trastorns mentals no significa necessàriament la presència d'una bona salut mental (Keyes, 2005). Anant un pas més enllà, l'OMS (2022) emfatitza que la salut mental no s'ha d'entendre com un estat binari, en què tenim una afecció o no la tenim. Per contra, sosté que **la salut mental és un contínuum complex** que pot anar des d'un estat òptim de benestar emocional, passant per una àmplia graduació d'estats, fins a arribar a un estat de greu patiment emocional o problema de salut mental.

Aquesta evolució en l'abordatge de la salut mental cristal·litza en la definició més recent de l'OMS, inclosa en el seu Pla d'Acció Integral de Salut Mental 2013-2020, i que estableix que la salut mental és:

> *"L'estat de benestar en el qual cada individu desenvolupa el seu potencial, fa front a les tensions normals de la vida, treballa de manera productiva i fructífera, i contribueix a la seva comunitat" (OMS, 2013).*

Aquesta definició és la que han adoptat diferents institucions internacionals, estatals i autonòmiques com a punt de partida per a l'estudi i el disseny de polítiques de prevenció i promoció de la salut mental. De la mateixa manera, és la definició marc del Pla d'Acció de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs. En síntesi, aquest Pla aborda la salut mental des d'una **aproximació àmplia**, que requereix analitzar tant la **presència de trastorns mentals i la seva gestió**, com **l'estat de benestar emocional i aquells factors que poden incidir-hi**.

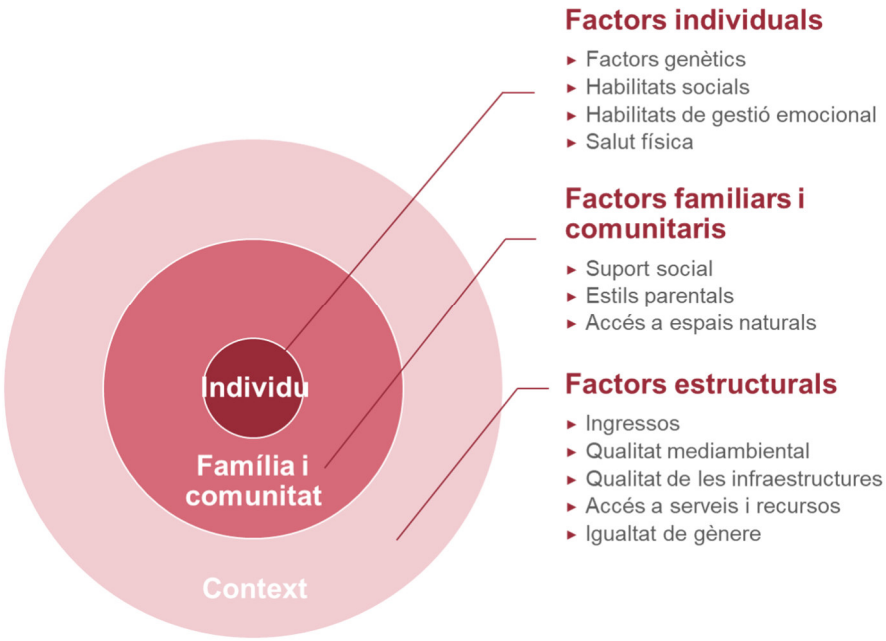
3.2. Què són els determinants socials de la salut mental?

La concepció de salut mental exposada a l'apartat anterior ja deixa entreveure que el fet de gaudir d'un bon benestar emocional depèn de múltiples **condicionants econòmics, mediambientals, culturals, socials i polítics**. Aquests factors es coneixen amb el nom de "determinants socials de la salut mental" i fan referència a totes aquelles variables que poden incidir de forma positiva o negativa en la salut mental de les persones.

Seguint l'OMS (WHO, 2022), els determinants socials de la salut mental tenen diferents **esferes d'influència** que condicionen quin serà l'estat de salut mental de cada individu:

- *Factors biològics i psicològics individuals:* habilitats i característiques individuals (innates o apreses) per gestionar les emocions i sostenir les relacions, activitats i responsabilitats del dia a dia.
- *Factors familiars i comunitaris:* entorn més immediat de l'individu, que inclou les possibilitats d'establir relacions socials amb amistats, família, i altres persones; de participar d'activitats, així com les circumstàncies socials i econòmiques en què es troba.
- *Factors estructurals:* context sociocultural, geopolític i mediambiental de cada individu.

Figura 1. Exemples de determinants socials de la salut mental

Font 1. Elaboració pròpia a partir de WHO, 2022

L'estat de salut mental seria, doncs, el resultat de **l'encreuament entre els determinants socials** de la salut mental (individuals, familiars i comunitaris, i estructurals) **amb els estressors vitals** als quals s'enfronta cada individu al llarg de la vida (WHO, 2022). De fet, com mostren Alegría et al (2018), els determinants socials no tan sols tenen un impacte en la salut mental, sinó que la salut mental també pot influir en els determinants socials. Per exemple, la salut mental pot limitar la capacitat d'una persona per a mantenir una ocupació i, per tant, poden tenir un impacte negatiu en la seva situació econòmica i en l'accés a recursos.

3.3. Què és la salut mental pública i comunitària?

La salut mental pública es refereix al conjunt de polítiques i pràctiques dirigides a prevenir, promoure i protegir la salut mental de la població. Aquest enfocament se centra en la **prevenció dels trastorns mentals, la promoció del benestar emocional i l'eliminació de les desigualtats socials** que afecten la salut mental de les persones i les comunitats.

D'acord amb la concepció de salut mental i l'enfocament dels determinants socials de la salut mental, aquesta tasca s'ha de dur a terme identificant els factors individuals, socials i estructurals que condicionen l'estat de salut mental amb l'objectiu d'intervenir-hi per minimitzar aquells que poden constituir un risc, i potenciar aquells que garanteixen un entorn favorable per a la salut mental (OMS, 2022).

En primer lloc, aquest enfocament de la salut mental pública i comunitària implica assumir un **enfocament intersectorial**, ja que requereix la col·laboració dels múltiples sectors que tenen marge d'incidència en els diferents determinants, com ara el sector de la salut, l'educació, l'ocupació i l'habitatge, entre d'altres (OMS, 2004).

En segon lloc, l'abordatge de la salut mental pública contempla l'atenció purament individual, però posa l'accent en els factors ambientals o de context (Jacques, 2022). És a dir, destaca la importància de promoure la salut mental i la resiliència en les persones, en lloc de centrar-se únicament a tractar els símptomes dels trastorns mentals ja presents. Dit d'una altra manera, la salut mental pública ha de contribuir a **generar un entorn protector** de suport emocional i social i, alhora, un context en què sigui possible identificar i oferir solucions als individus que presentin algun malestar i requereixin ajuda professional (Lindmann, 1944).

4. CONTEXTUALITZACIÓ I ANTECEDENTS

4.1. Contextualització

L'aproximació a la noció de salut mental i benestar emocional exposada fins ara ha rebut l'aval i el suport de diferents organismes autonòmics, estatals i internacionals. Les estratègies i polítiques que plantegen aquestes institucions emmarquen legalment i orienten el contingut del Pla local de Salut Mental del Moianès. A continuació, es recullen les principals polítiques i estratègies que emparen el Pla.

4.1.1. Polítiques i estratègies internacionals

En primer lloc, es compta amb un marc internacional que estableix les prioritats de les polítiques públiques específicament adreçades a la salut mental:

- **Declaració de Hèlsinki (2005):** l'any 2005, els estats membres de la regió europea de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), la Comissió Europea i el Consell d'Europa van signar a Hèlsinki la Declaració europea per a la salut mental (Resolució EUR/RC55/R2), en la qual la salut mental s'incorpora com a prioritat a l'agenda europea. Aquest document reconeix la promoció de la salut mental, la prevenció i el tractament de les malalties mentals com a objectius fonamentals per a la protecció i la millora del benestar i la qualitat de vida de tota la població (Organització Mundial de la Salut, 2005).
- **Pla d'acció europeu sobre salut mental (2013-2020):** seguint els compromisos fixats a Hèlsinki, i en resposta a l'evolució de les necessitats en salut mental, l'Oficina Regional de l'OMS d'Europa ha desenvolupat el Pla d'acció europeu sobre salut mental. La direcció estratègica del Pla cobreix la prevenció i promoció de la salut mental, amb especial atenció als col·lectius més vulnerables i el desenvolupament de serveis comunitaris d'atenció dins d'un context de garantia dels drets humans (Organització Mundial de la Salut, 2013b). A més, prioritza la necessitat de reduir les desigualtats socials en salut mental i la implementació d'intervencions en col·laboració i coordinació amb altres sectors no sanitaris.
- **Marc Europeu d'Acció en Salut Mental (2021-2025):** aquest marc dona continuïtat a les directrius establertes pel Pla d'Acció Europeu sobre salut mental, establint una resposta a reptes emergents i preexistents a la llum de l'impacte negatiu que la COVID-19 ha tingut sobre la salut mental i el benestar. Per fer-hi front, estableix un seguit d'objectius adreçats a la transformació dels serveis de salut mental, així com a la promoció i protecció de la salut mental al llarg de la vida.

En segon lloc, aquestes estratègies s'emparen, al seu torn, en un conjunt de línies de treball més àmplies vinculades a la salut o al desenvolupament sostenible:

- **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS):** els ODS són els objectius que estableix l'Agenda per al Desenvolupament Sostenible 2030 (2015), signada pels estats membres de les Nacions Unides. La salut mental està inclosa en el tercer objectiu dels ODS: garantir una vida sana i promoure el benestar per a totes les persones a totes les edats. Concretament, s'esmenta en la fita 3.4., que planteja reduir en un terç la mortalitat prematura per malalties no transmissibles, mitjançant la prevenció i el tractament, així com promoure la salut mental i el benestar per a l'any 2030.
- **El Programa de Treball Europeu – Unitat d'acció per a una millor salut (2020-2025):** aquest acord, signat pels estats de la Regió europea de l'OMS, estableix les tres grans prioritats estratègiques en l'àmbit de la salut a impulsar durant cinc anys: 1) avançar cap a la cobertura sanitària universal (CSU); 2) protegir millor les persones contra les emergències sanitàries; i 3) garantir vides sanes i benestar per a tothom a totes les edats. A més del treball per a la salut mental previst en cadascuna d'aquestes prioritats, s'inclou una iniciativa emblemàtica titulada "La Coalició per a la Salut Mental" amb l'objectiu d'eliminar l'estigma i la discriminació; mobilitzar reformes dels serveis d'atenció a la salut mental, reforçant l'atenció psicosocial; o estimular la investigació sobre salut mental, amb especial atenció a l'atenció sanitària, social i comunitària.

4.1.2. Polítiques i estratègies estatals

Malgrat que les competències en salut estan transferides a les comunitats autònomes, el Govern espanyol també compta amb polítiques de salut pública que orienten l'acció de les administracions públiques a l'hora d'abordar la salut mental:

- **Estrategia de salud pública ESP 2022. Mejorando la salud y el bienestar de la población:** la llei 3/2011 del 4 d'octubre requereix al Govern espanyol disposar d'una estratègia que alineï les polítiques públiques de salut a l'estat. L'estratègia vigent té l'objectiu de facilitar que l'abordatge de la salut es dugui a terme de forma intersectorial i coordinada en els diferents nivells territorials (general, autonòmics i locals), d'acord amb les polítiques internacionals. Concretament, compta amb 4 línies estratègiques: 1) Enfortir la salut pública per millorar la salut de la població; 2) modernitzar la vigilància i garantir la capacitat de resposta davant riscs i emergències; 3) millorar la salut i el benestar a través de la promoció d'estils de vida i entorns saludables, segurs i sostenibles; i 4) promoure la salut i equitat al llarg de la vida. Quant a salut mental, es preveu l'elaboració d'una estratègia nacional específica (veure estratègia següent) i el disseny de protocols de detecció de problemàtiques en infants i joves.

- **Estrategia de salud mental del Servicio Nacional de Salud (2022-2026):** aquesta estratègia té l'objectiu d'oferir una eina útil per a la millora del benestar emocional de la població, atendre de forma integral les persones amb problemes de salut mental, donar suport a les seves famílies, i promoure un model d'atenció comunitari que afavoreixi la recuperació i integració social. Es desplega a través de deu línies estratègiques, entre les que destaca la priorització de temàtiques com ara l'autonomia i drets de les persones; la prevenció i detecció precoç de la conducta suïcida; el model de recuperació comunitari; la intervenció familiar; o la focalització en la població infantil i adolescent.

4.1.3. Polítiques i estratègies autonòmiques

Per una banda, a nivell català es compta amb un seguit de polítiques alineades amb les estratègies internacionals, adreçades a l'abordatge de la salut mental:

- **Pacte Nacional de Salut Mental de Catalunya (2021):** el Parlament de Catalunya va aprovar per unanimitat el Pacte Nacional de Salut Mental. Aquest acord implica la creació d'una Taula de Salut Mental interdepartamental i intersectorial que ha d'impulsar les polítiques en salut mental alineades amb les estratègies de l'OMS en tots els àmbits d'acció de la Generalitat de Catalunya. Entre els seus objectius, destaquen elements com ara garantir un enfocament integral, responsable i comunitari; tenir en compte els determinants socials de la salut i la perspectiva de gènere per reduir les desigualtats en salut; promoure un canvi de paradigma que es preocupi per la salut mental en les diferents etapes de la vida, garantint la plena ciutadania, la inclusió comunitària i la inserció laboral a les persones afectades; o bé incloure les conclusions de la Convenció dels drets de les persones amb discapacitat de les Nacions Unides (Convenció de Nova York 2006).
- **Pla director de salut mental i addiccions de Catalunya (2017-2020):** el darrer pla autonòmic de salut mental establia les línies directrius del Departament de salut de la Generalitat de Catalunya quant a la promoció de la salut mental, la prevenció i el tractament de les malalties associades amb la salut mental i les addiccions, i la millora de la qualitat de vida de les persones afectades. El model d'atenció que promou és de base comunitària i intersectorial, i integra des de la prevenció i la promoció de la salut mental fins al tractament, la rehabilitació i la inserció social de les persones amb malaltia mental, així com donar suport a les seves famílies.
- **Pla de prevenció del suïcidi de Catalunya (2021-2025):** el Pla de prevenció del suïcidi es planteja assolir les metes de reduir la taxa d'intent de suïcidi i de morts per suïcidi, així com reduir la taxa de persones afectades per malestar emocional a Catalunya. Concretament, el seu objectiu és reduir la prevalença i l'impacte de la conducta suïcida (ideació, intent i mort per suïcidi) a Catalunya a través d'un sistema integrat i eficient de prevenció, intervenció i postvenció que tingui en compte la perspectiva de gènere, amb la priorització dels grups de més risc en les seves accions i plantejaments.

Per una altra banda, en el context català, també es disposa de polítiques generals en salut que inclouen línies de treball pel que fa a la salut mental:

- **Pla de salut de Catalunya (2021-2025):** el quart Pla de salut de Catalunya es caracteritza per un enfocament de caire estratègic, que es proposa actuar com a brúixola per a totes les polítiques en salut de Catalunya, alinear els diferents actors que intervenen en salut de forma transversal i comprometre's amb el desplegament de les estratègies globals. Una de les 9 prioritats per a la salut que assenyala és, precisament, l'abordatge de la salut mental i el benestar emocional. En aquest sentit, estableix objectius vinculats a la salut de forma transversal al llarg de les tres grans estratègies que planteja: 1) igualtat d'oportunitats en salut al llarg de la vida; 2) entorns saludables; 3) integració de l'atenció a la salut; i 4) palanques de canvi transversals.

4.1.4. Competències locals en salut pública

Per tancar la contextualització, és fonamental emmarcar les competències de l'àmbit local en termes de salut pública. A continuació, se citen les normatives i legislacions que les regulen:

- Llei 15/1990, d'ordenació sanitària de Catalunya (LOSC) defineix l'objecte, competències, ordenació i estructura del Servei català de la salut, el funcionament de l'Institut d'Estudis de la Salut, així com les competències dels consells comarcals i ajuntaments. La llei estableix que el Servei català de la salut és qui té l'objectiu de mantenir i millorar el nivell de salut de la població i que està configurat per tots els recursos sanitaris públics i de cobertura públics. Quant a les competències locals, especifica que han de prestar els serveis mínims (definits actualment per la Llei 18/2009, citada a continuació); a més, poden realitzar activitats complementàries pròpies d'altres administracions públiques pel que fa a l'educació sanitària, l'habitatge, la protecció del medi i l'esport, segons la legislació del règim local (veure Decret legislatiu 2/2003, citat a continuació).
- Decret legislatiu 2/2003, del 28 d'abril, que aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, que reconeix en l'àmbit de l'Administració local la plena competència municipal per a desenvolupar polítiques de prestació de serveis socials, promoció i reinserció social, així com la seva participació en la gestió de l'atenció primària de salut.

Llei 18/2009, del 22 d'octubre, de Salut Pública de Catalunya on s'estableixen els serveis dels ens locals en salut pública, i s'estableix una distribució de competències autonòmica-local que propicia una cooperació més estreta dels serveis de salut pública autonòmica amb la xarxa d'ens locals. Concretament, l'article 52 estableix els serveis mínims dels ens locals, que inclouen l'educació sanitària, la protecció de la salut (gestió del risc derivat de la contaminació, aigües de consum, productes alimentaris, animals domèstics, de companyia i plagues, i activitats de tatuatge, micropigmentació i pírcing), la gestió de la policia mortuòria, i la resta d'activitats de salut pública emparades per la llei.

4.2. Antecedents

Sant Adrià de Besòs té una llarga trajectòria en el desplegament d'iniciatives de salut mental. **La seva Taula de Salut Mental, per exemple, va entrar en funcionament l'any 2004 i va ser pionera a tota Catalunya**. A continuació, destaquem algunes de les més recents iniciatives que tenen en compte la salut mental i el benestar emocional de la ciutadania adrianenca:

- La **Taula de Salut Mental** de Sant Adrià de Besòs està coordinada per la referent de Diversitat Funcional de l'Ajuntament i funciona com espai tècnic de reflexió per al desenvolupament de polítiques locals en salut mental, l'intercanvi de recursos i el treball col·laboratiu pel que fa a la promoció de l'atenció integral en el territori. Hi participen serveis, entitats i 1a persona vinculats a la xarxa de salut mental de Sant Adrià de Besòs.

- El municipi compta amb el **Pla de Salut de Sant Adrià de Besòs 2023-2028**. Encara que aquest no és un Pla específicament adreçat a l'àmbit de la salut mental, tant en l'anàlisi dels indicadors que incideixen en la salut de les persones com en la definició de les accions, s'han tingut en compte la salut mental i el benestar emocional de la població. Tan és així, que una de les sis línies estratègiques del Pla està centrada en la Salut Mental i el Benestar Emocional, l'objectiu de la qual és "identificar els problemes i necessitats de salut mental de les persones de Sant Adrià de Besòs i realitzar propostes d'intervenció". Les accions incloses en aquesta línia estratègica es refereixen, precisament, a l'elaboració i implementació del present Pla d'Acció de Salut Mental.

- Un dels eixos estratègics del **Pla Local d'Infància i Adolescència** és la cura de la higiene mental dels infants i adolescents. En aquest mateix Pla es fa especial menció al dret a serveis de qualitat pel que fa a la salut mental i el benestar emocional d'infants i adolescents.

Cal destacar també el desenvolupat d'altres iniciatives i actuacions al municipi que, tot i no anar dirigides específicament a la salut mental i el benestar emocional de la ciutadania, aborden alguns dels determinants socials de la salut mental.

- El **Projecte Educatiu Barri la Mina (PEB)** és l'espai compartit entre diferents agents que treballen al barri de la Mina per tal de dur a terme el projecte educatiu de barri. El PEB La Mina s'encarrega d'analitzar coordinadament necessitats del territori i dur a terme accions que, entre altres objectius, contemplen la millora del benestar emocional de la població en general i el treball inclusiu amb persones amb problemes de salut mental.

- El **Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs 2011-2014** i posteriorment el **Pla Municipal d'Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes 2021-2024**. En el primer d'ells, s'especifica que la Unitat de Salut Mental de l'Ajuntament està implicada en la Comissió Tècnica de Treball contra la Violència Domèstica, coordinada per l'Equip de la Regidoria de Polítiques de Gènere.

- El document de diagnosi i disseny d'un pla d'acció pel **Programa Sant Adrià, ciutat amiga de les persones grans**, contempla a la seva línia estratègica 4 "potenciar les polítiques d'atenció i protecció de les persones grans per millorar el seu benestar i qualitat de vida i combatre les situacions de solitud no desitjada i aïllament social". Entre els seus objectius destaca potenciar els serveis d'atenció a les persones grans, combatre les situacions de solitud no desitjada i l'aïllament de les persones grans i impulsar accions de suport, formació i acompanyament a les persones cuidadores.

La Diagnosi de Salut Mental 2021-2022

L'any 2021, la Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs i a través de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs, va sol·licitar a la Diputació de Barcelona la realització d'una diagnosi de salut mental del seu territori a fi de detectar les necessitats presents i futures per planificar línies estratègiques de millora a curt i llarg termini. La sol·licitud es va fer efectiva a finals del mateix any amb el projecte anomenat "Anàlisi de necessitats i mapa de recursos en SM, al municipi de Sant Adrià de Besòs". Tanmateix, i com a projecte de continuïtat i dins el marc de la millora de la salut mental de la població de Sant Adrià de Besòs, l'Ajuntament del municipi va sol·licitar posteriorment, a la Diputació de Barcelona el desenvolupament d'unes sessions de treball a fi de conèixer l'estat de la SM del territori, per tal de consensuar línies prioritàries de treball a curt i llarg termini. Aquesta continuació es va dur a terme durant els mesos de juny a novembre del 2022.

El suport tècnic dels projectes va ser realitzat pel grup d'investigació PRISMA adscrit a l'Institut de Recerca Sant Joan de Déu sota la direcció de les entitats impulsores.

L'objectiu general del projecte era portar a terme una diagnosi estratègica de SM al municipi de Sant Adrià de Besòs incloent els àmbits social, sanitari, educació, lleure i inserció laboral per conèixer les necessitats presents i futures a fi de planificar una millora de l'oferta i de la qualitat dels serveis adreçats a les persones amb problemes de salut mental.

Es van desenvolupar 4 fases i de les que a continuació s'indiquen els objectius:

1. L'objectiu de la fase 1 va ser elaborar una anàlisi descriptiva de la situació de la salut mental actual del municipi de Sant Adrià de Besòs, tenint en compte l'evolució de la població del territori en els últims cinc anys. En aquesta anàlisi es van incloure les dades epidemiològiques de la població (sociodemogràfiques i relacionades amb la SM) de Sant Adrià de Besòs.
2. L'objectiu de la fase 2 del projecte va consistir en analitzar i actualitzar la disponibilitat i accessibilitat dels serveis relacionats amb la SM del municipi de Sant Adrià de Besòs.
3. L'objectiu de la fase 3 del projecte es va centrar en detectar les necessitats cobertes i no cobertes relacionades amb la SM del municipi de Sant Adrià de Besòs, amb la participació dels professionals dels serveis i de les persones afectades.

4. L'objectiu de la fase 4 del projecte va ser consensuar les línies estratègiques prioritàries d'actuació necessàries per la millora de la SM del municipi, així com, elaborar un llistat de possibles accions de millora per cada línia estratègica.

Els resultats de tot aquest treball es troben en el document de la “Diagnosi de la salut mental a Sant Adrià: Anàlisi de necessitats, mapa de recursos i sessions de treball sobre les necessitats presents i futures”. En l’annex del present document podeu trobar un resum dels principals resultats que han guiat l’elaboració posterior del Pla d’Acció.

5. METODOLOGIA

Els eixos i les actuacions que comprèn el Pla d'Acció de Salut Mental de Sant Adrià han estat definides segons les línies estratègiques que van ser acordades i prioritzades a la "Diagnosi de la salut mental a Sant Adrià: Anàlisi de necessitats, mapa de recursos i sessions de treball sobre les necessitats presents i futures", finalitzada l'any 2022. És per aquest motiu que un dels aspectes clau a l'hora d'elaborar-lo ha estat la participació de diferents àrees de l'Ajuntament i del conjunt de serveis, projectes i entitats que formen part de la Taula de Salut Mental del municipi.

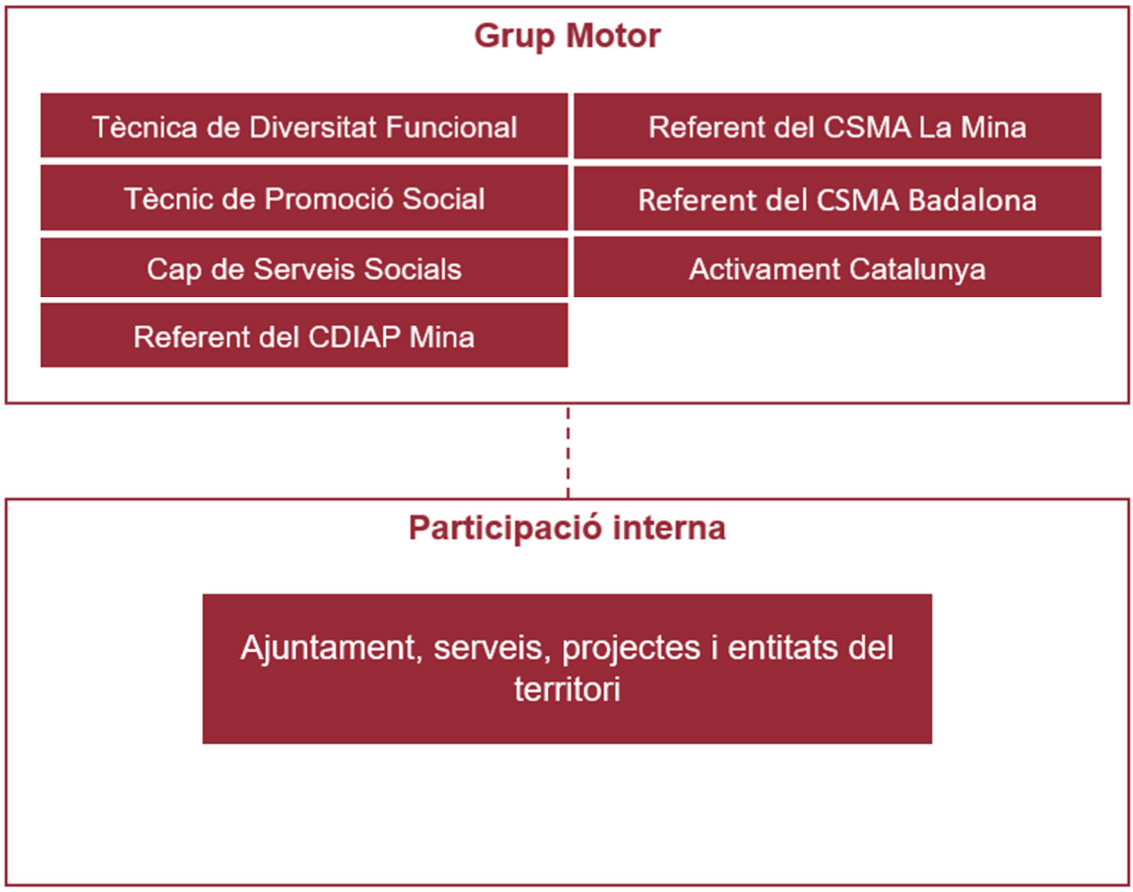
L'estructura organitzativa que ha facilitat la coordinació i el treball de tots els agents implicats en el Pla durant el procés de treball ha estat:

a) Grup Motor: el seu objectiu és impulsar l'elaboració del Pla, col·laborant en el disseny d'eixos, objectius i les propostes d'acció. Està format per la tècnica de Diversitat Funcional de l'Ajuntament, el tècnic de l'Àmbit de Promoció Social, la cap de Serveis Socials, les referents del CDIAP Sant Adrià, el CSMA La Mina i del CSMA II Badalona, així com un membre de l'entitat ActivaMent Catalunya.

b) Espais de participació: per dur a terme les sessions intersectorials s'ha comptat amb la participació de: Departament de Educació de l'Ajuntament de Sant Adrià, Centre Assistencial Dr. Emili Mira (CAEMIL), Centre Fòrum - Hospital del Mar, Associació Salut Mental Barcelonès Nord, Projecte Accés (Consorci de La Mina), Activa't per la salut mental, EAP, Servei de Rehabilitació Comunitària (SRC) Bètula, Escola d'Oportunitats, Centre Socioeducatiu Sant Adrià (Pere Tarrés), Ocell de Foc, Espai d'inserció laboral per a persones amb drogodependències - SITUA'T (Consorci de La Mina), Programa de Seguiment Individualitzat (Parc de Salut Mar), Badalona Serveis Assistencials (BSA), Associació Per la Salut Familiar i Comunitària Ventijol, Caixa Proinfància, i tots els recursos membres del Grup Motor, anteriorment esmentats.

El Pla d'Acció s'ha elaborat seguint una metodologia participativa, que ha facilitat el diàleg entre agents clau de diferents recursos i entitats del municipi o que actuen al municipi. D'aquesta manera, es facilita que les actuacions recollides al Pla siguin rellevants per a la ciutadania, alhora que tècnicament i políticament viables i adients. La taula que es presenta a continuació resumeix el procés de treball desplegat per a elaborar el Pla d'Acció que es presenta en aquest document.

Figura 2. Organització del treball per l'elaboració del Pla

Seguidament, es descriuen les tasques i objectius de cada fase de treball:

FASE 1. La primera fase del Pla d'Acció correspon a la definició de l'estructura general que ordena el contingut del Pla. Per això, s'ha realitzat dues sessions de treball amb el grup motor per validar els eixos temàtics que organitzen el Pla, els principis transversals i els objectius en què es despleguen.

- **Data de les sessions:**
  - 13 de desembre 2023
  - 15 de gener de 2024
- **Durada:** 2 hores cada sessió
- **Participants:** Tècnica de Diversitat Funcional de l'Ajuntament, tècnic de l'Àmbit de Promoció Social, cap de Serveis Socials, referents del CDIAP Sant Adrià, el CSMA La Mina i del CSMA II Badalona, i un membre de l'entitat ActivaMent Catalunya.

FASE 2. La segona fase ha consistit en una sessió de treball intersectorial amb agents clau del cos tècnic de l'Ajuntament i serveis i entitats que formen part de la Taula de

Salut Mental del municipi per l'elaboració del mapa d'actuacions que ja s'estan duent a terme al municipi.

Sessió Mapa d'actuacions existents. L'objectiu d'aquesta sessió ha estat recopilar totes les accions que actualment s'estan duent a terme des de les diferents àrees / serveis / agents / espais del municipi i que tenen impacte sobre els determinants socials de la salut mental.

- **Data de la sessió:** 25 de gener 2024
- **Durada:** 2 hores
- **Participants:** CSMA II Badalona, Centre Assistencial Dr. Emili Mira (CAEMIL), Centre Fòrum - Hospital del Mar, Associació Salut Mental Barcelonès Nord, Projecte Accés (Consorci de La Mina), Activa't per la salut mental, EAP, ActivaMent, Servei de Rehabilitació Comunitària (SRC) Bètula, Escola d'Oportunitats, Centre Socioeducatiu Sant Adrià (Pere Tarrés), Ocell de Foc, Serveis Socials Ajuntament Sant Adrià, Diversitat Funcional Ajuntament Sant Adrià, Espai d'inserció laboral per a persones amb drogodependències SITUA'T del Consorci de la Mina, Programa de Seguiment Individualitzat (Parc de Salut Mar), Badalona Serveis Assistencials (BSA).

FASE 3. La tercera fase inclou 5 sessions, 4 intersectorials amb agents clau del cos tècnic de l'Ajuntament, serveis i entitats que formen part de la Taula de Salut Mental del municipi, i 1 sessió amb el Grup Motor, per tal d'elaborar propostes d'actuació que donin resposta a les necessitats identificades.

(S1) Sessió Eix 2: L'objectiu d'aquesta sessió ha estat definir accions per fomentar la conscienciació en SMiA i les seves conseqüències tant a la població com als professionals a través de l'educació, formació i gestió emocional al llarg de la vida.

- **Data de la sessió:** 15 de febrer 2024
- **Durada:** 2 hores
- **Participants:** CSMA La Mina, Centre Fòrum - Hospital del Mar, Projecte Accés (Consorci de La Mina), ActivaMent, Escola d'Oportunitats, Serveis Socials Ajuntament Sant Adrià, Diversitat Funcional Ajuntament Sant Adrià, Espai d'inserció laboral per a persones amb drogodependències SITUA'T del Consorci de la Mina

(S2) Sessió Eix 3: L'objectiu d'aquesta sessió ha estat definir accions per promoure la inclusió de la persona com a protagonista del seu procés involucrant-lo de manera activa a la presa de decisions

- **Data de la sessió:** 11 de març 2024
- **Durada:** 2 hores
- **Participants:** CSMA La Mina, Centre Assistencial Dr. Emili Mira (CAEMIL), Associació Salut Mental Barcelonès Nord, Projecte Accés (Consorci de La Mina), ActivaMent, Escola d'Oportunitats, Serveis Socials Ajuntament Sant Adrià,

Diversitat Funcional Ajuntament Sant Adrià, Espai d'inserció laboral per a persones amb drogodependències SITUA'T del Consorci de la Mina

(S3) Sessió Eix 4: L'objectiu d'aquesta sessió ha estat definir accions per millorar la prevenció i detecció de PSM proporcionant espais de suport i de criança positiva per famílies amb infants i adolescents.

- **Data de la sessió:** 11 de març 2024
- **Durada:** 2 hores
- **Participants:** CDIAP Sant Adrià, EAP, Departament Educació Ajuntament Sant Adrià, Serveis Socials Ajuntament Sant Adrià, Diversitat Funcional Ajuntament Sant Adrià, Associació Per la Salut Familiar i Comunitària Ventijol, Caixa Proinfància.

(S4) 1a Sessió Eix 1: L'objectiu ha estat acordar els continguts objectius específics i els continguts de l'eix 1.

- **Data de la sessió:** 4 d'abril 2024
- **Durada:** 2 hores
- **Participants:** Grup Motor

(S5) 2a Sessió Eix 1: L'objectiu ha estat definir accions per millorar aspectes transversals que afecten als serveis d'atenció a la SMiA i a la persona usuària dels serveis de SMiA de Sant Adrià de Besòs

- **Data de les sessió:** 6 de maig 2024
- **Durada:** 2 hores
- **Participants:** CSMA II Badalona, CDIAP Sant Adrià, Centre Assistencial Dr. Emili Mira (CAEMIL), Associació Salut Mental Barcelonès Nord, Projecte Accés (Consorci de La Mina), Escola d'Oportunitats, Serveis Socials Ajuntament Sant Adrià, Diversitat Funcional Ajuntament Sant Adrià, Espai d'inserció laboral per a persones amb drogodependències SITUA'T del Consorci de la Mina, Departament Educació Ajuntament Sant Adrià.

ENTREVISTES/REUNIONS AMB AGENTS CLAU: L'objectiu d'aquestes sessions individuals ha estat resoldre dubtes i tancar la definició de les actuacions proposades per diversos agents.

Participants:

- Tècniques referents de Serveis Socials de l'Ajuntament de Sant Adrià. Data: 11 de març 2024
- Tècnic del programa Ocell de Foc – Data: 15 d'abril 2024
- Referent del CSMA La Mina – Data: 8 de maig 2024

FASE 4. La quarta fase ha consistit en l'organització de les propostes d'actuació i la definició de les actuacions que donen resposta als objectius definits prèviament. Per fer-ho, les persones participants a cada sessió de treball han revisat les propostes d'actuació i n'han valorat la seva pertinença i idoneïtat, tant per respondre a les necessitats com per la factibilitat de dur-les a terme. Finalment, s'han elaborat indicadors d'execució per cadascuna de les actuacions i s'ha creat una graella de seguiment on les persones encarregades de fer el seguiment podran definir les fites per cada indicador d'execució, si s'escau.

Figura 3. Resum de les fases d'elaboració del Pla d'Acció

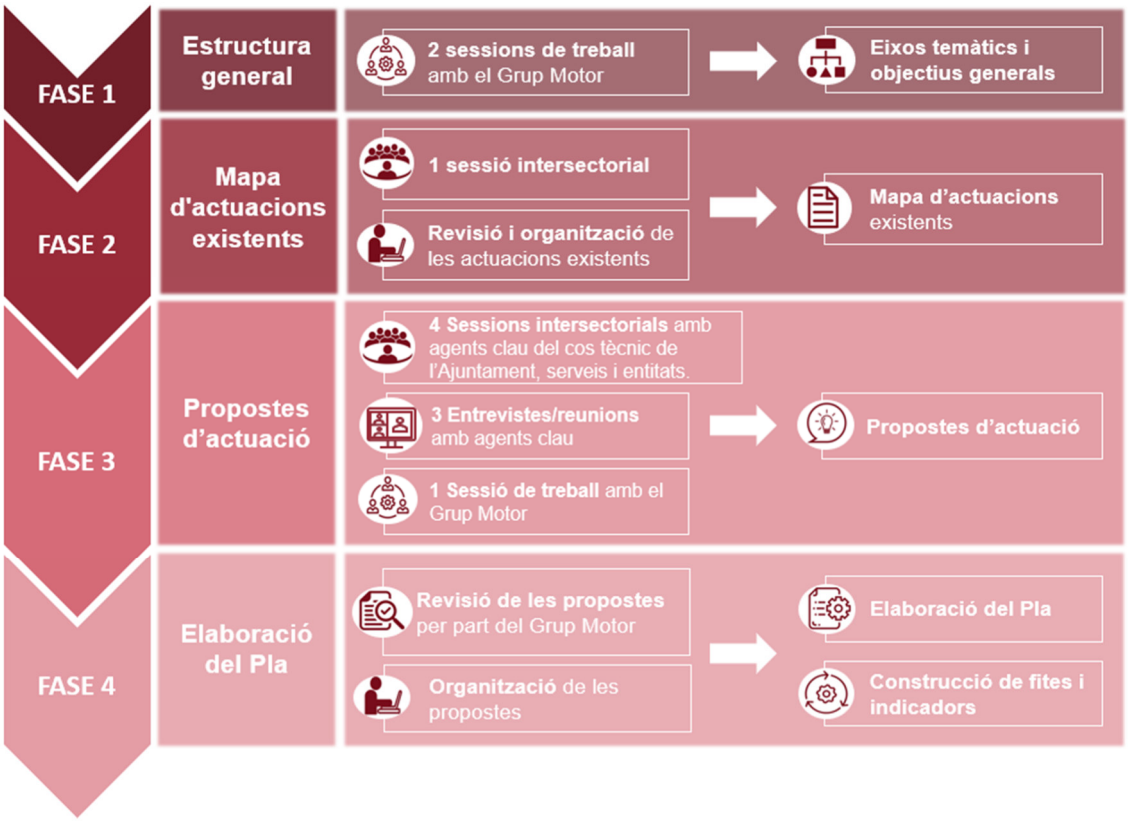

Figura 4. Resum de les sessions per l'elaboració del Pla d'Acció

Sessions	Nombre de sessions	Nombre total de participants (suma de participants per sessió)
Sessions de treball amb el grup motor	3	15
Sessions de planificació intersectorial amb agents del cos tècnic de l'Ajuntament, serveis i entitats	5	58
Entrevistes/reunions amb agents clau	3	3

6. PRINCIPIS TRANSVERSALS

El Pla d'Acció de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs es regeix per un seguit de principis que es despleguen de forma transversal en tots els eixos, els objectius i les actuacions. Aquests principis orienten el Pla per donar resposta a les desigualtats en salut mental. En altres paraules, situen com una de les missions del Pla la reducció de les desigualtats que pateixen certs col·lectius per accedir al seu màxim exponent en salut mental, alhora que vetllen per una salut mental comunitària inclusiva, accessible i atenta a la diversitat de la ciutadania de Sant Adrià:

- **Perspectiva de gènere:** adoptar aquesta perspectiva implica planificar, dissenyar i executar polítiques en salut mental que tinguin en consideració quins factors diferencials poden afectar homes i dones a l'hora d'accedir a la salut i dur un estil de vida saludable; així com identificar quins factors influeixen negativament en la seva salut mental, especialment de les dones. A més, també comporta promoure la incorporació de la diversitat sexual, afectiva i de gènere en les polítiques i pràctiques de salut. En definitiva, aquesta aproximació ha de permetre trobar línies de reflexió i d'actuació adreçades a l'erradicació de les desigualtats de gènere.

- **Perspectiva intercultural:** un abordatge intercultural de la salut mental significa planificar, dissenyar i executar polítiques que incloguin a tota la ciutadania en la seva diversitat, per evitar que la manera com llegim atributs culturals diversos constitueixi un obstacle en l'accés i en les oportunitats de gaudir d'una bona salut mental.

- **Vulnerabilitat socioeconòmica:** tenir en consideració la vulnerabilitat socioeconòmica implica planificar, dissenyar i executar polítiques en salut mental que tinguin en compte aquelles situacions en què les persones no disposen dels recursos econòmics, laborals, socials i comunitaris suficients per viure en societat en relació d'igualtat amb la resta de la ciutadania. Tenir en compte aquestes diferències permet pal·liar les desigualtats d'accés a una bona salut mental i poder mantenir el màxim grau d'autonomia possible.

- **Diversitat funcional:** aquesta perspectiva compromet el pla a l'hora de planificar, dissenyar i executar polítiques en salut mental que no parteixin d'una visió de la discapacitat com a negativa o patològica; sinó que garanteixin el suport a l'autonomia en tots els àmbits de la vida quotidiana, així com l'atenció a les persones en situació de dependència. En altres paraules, crear polítiques que proporcionin a cada persona les eines i suports necessaris per desenvolupar-se, de manera que prengui el control de la seva pròpia vida i pugui gestionar la seva salut mental.

- **Perspectiva del cicle de vida:** el pla vetllarà per la planificació i la implantació d'actuacions adients a cada etapa vital (infància, adolescència, edat adulta i vellesa), tenint en compte els determinants socials i els aspectes més rellevants

de la salut mental que intervenen en cada període. Així, les accions del pla donaran resposta a les necessitats en salut mental al llarg del cicle de vida, posant especial èmfasi en les etapes més vulnerables.

- **La veu de la 1a persona:** la incorporació de la veu en 1a persona de les persones amb problemes de salut mental, de la seva visió i opinió sobre les necessitats i els recursos existents és clau per conèixer la realitat. El moviment en 1a persona és un actiu que el Pla d'Acció incorpora per assegurar la defensa dels drets o la lluita antiestigma en totes les accions plantejades.

- **Atenció centrada en la persona:** finalment, el pla adopta l'Atenció Centrada en la Persona com a model integral de treball, que implica planificar, dissenyar i executar polítiques en salut mental amb l'objectiu de capacitar a les persones per tal de millorar la seva qualitat de vida, promovent la seva autonomia i dignitat a través de la seva participació, conjuntament amb la dels i les professionals i la comunitat.

7. PLA D'ACCIÓ

Com mostra la figura següent, el Pla d'Acció es vertebra entorn 4 eixos, que es despleguen en un seguit d'objectius i actuacions específiques. Al seu torn, els objectius i les actuacions que es recullen en cadascun dels eixos integren els eixos transversals, com s'ha esmentat a l'apartat anterior.

Figura 5. Eixos del Pla d'Acció

Eixos	Principis transversals
Eix 1. Millorar aspectes transversals que afecten als serveis d'atenció a la SMiA i a la persona usuària dels serveis de SMiA de Sant Adrià de Besòs.	*Perspectiva de gènere* *Perspectiva intercultural* *Vulnerabilitat socioeconòmica* *Diversitat funcional* *Perspectiva del cicle de vida* *La veus de la 1a persona* *Atenció centrada en la persona*
Eix 2. Fomentar la conscienciació en SMiA i les seves conseqüències tant a la població com als professionals a través de l'educació, formació i gestió emocional al llarg de la vida.	
Eix 3. Promoure la inclusió de la persona com a protagonista del seu procés involucrant-lo de manera activa a la presa de decisions.	
Eix 4. Millorar la prevenció i detecció de PSM proporcionant espais de suport i de criança positiva per famílies amb infants i adolescents.	

A l'hora de llegir el Pla d'Acció és fonamental tenir present la relació lògica que hi ha entre cadascun dels seus elements. Els eixos organitzen temàticament el Pla i en defineixen la seva estructura. A l'interior dels eixos hi trobem els objectius i les actuacions. Aquests elements mantenen una relació lògica i de necessitat; és a dir, cada activitat dona resposta a un objectiu. A més, cal remarcar que els objectius i les actuacions estan dissenyades per donar resposta a les necessitats de salut mental identificades a la diagnosi.

Així mateix, cal tenir en compte les diferents actuacions identificades:

- **Accions existents**: accions que ja s'estan desenvolupant en el municipi.
- **Noves accions**: accions proposades per tal de donar resposta als objectius marcats.
- **Necessitats detectades**: accions que es consideren necessàries, però que no es duran a terme dins del Pla d'Acció de Salut Mental de Sant Adrià.

Eix 1. Millorar aspectes transversals que afecten als serveis d'atenció a la SMiA i a la persona usuària dels serveis de SMiA de Sant Adrià de Besòs.

Objectiu 1.1. Fomentar el treball en xarxa entre serveis i professionals per afavorir la continuïtat assistencial i l'atenció integral comunitària accessible als individus i les seves famílies.

ACCIONS EXISTENTS		
Acció	**Agents responsables**	**Agents implicats**
Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs. Taula tècnica on participen tots els serveis, entitats, 1a persona, vinculats a la salut mental de Sant Adrià de Besòs	Ajuntament Sant Adrià de Besòs	Serveis i recursos de salut mental del territori
Taula de Drogues de Sant Adrià. Treball conjunt sobre la situació de consums a Sant Adrià de Besòs i territoris propers (Fòrum, Badalona, Besòs). Recompte recull de xeringues, problemàtiques amb veïns, situació de les persones usuàries, etc.	Ajuntament Sant Adrià de Besòs	Serveis Socials, REDAN, CAS, Creu Roja, veïnat, Departament. de Salut, Mossos d'Esquadra, Consorci Barri de La Mina

NOVES ACCIONS:

A1	Comissió de Petita Infància
Crida formal, des de l'Ajuntament, a totes les entitats que treballen amb petita infància al municipi per tal de reactivar la Comissió de Petita Infància de Sant Adrià i comptar amb la seva participació en aquest espai. L'objectiu de la Comissió és la promoció del benestar i el desenvolupament integral dels infants de 0 a 6 anys i les seves famílies. Així mateix, servirà per fomentar el treball conjunt entre els agents implicats i millorar-ne la coordinació i cooperació.	
Agents responsables	
Serveis Socials, Ajuntament de Sant Adrià de Besòs	
Agents implicats	
Serveis i recursos d'atenció a la petita infància	
Indicador d'execució	
• Activació de la Comissió de Petita Infància	

A2	Jornada de formació i reflexió sobre salut mental

Impuls d'una Jornada de formació i reflexió conjunta sobre salut mental amb agents comunitaris, entitats, i professionals de serveis socials, sanitaris i educatius per tal d'intercanviar coneixements i afavorir una mirada conjunta sobre la salut mental.

Aquesta jornada s'organitzarà des de la Taula de Salut Mental i tindrà una peridiocitat anual.

Agents responsables

Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

Serveis i recursos implicats en la salut mental comunitària del territori

Indicador d'execució

- Realització de la Jornada

A3	Difusió del Pla d'Acció de Salut Mental

Estratègia de difusió i comunicació del nou Pla d'Acció de Salut Mental de la TSM de Sant Adrià per tal refermar el compromís de treball conjunt entre els serveis i recursos implicats en la Taula de Salut Mental.

Agents responsables

Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

Serveis i recursos implicats en la salut mental comunitària del territori

Indicador d'execució

- Accions de difusió del Pla de Salut Mental realitzades

Objectiu 1.2. Millorar la qualitat dels espais de coordinació existents.

ACCIONS EXISTENTS		
Acció	**Agents responsables**	**Agents implicats**
Espai bimensual de coordinació i traspàs d'informació entre els serveis de salut mental d'adults i Serveis Socials		CSMA 2 Badalona, CSMA La Mina, Serveis Socials
Espai bimensual de coordinació i traspàs d'informació entre els serveis de salut mental infanto-juvenils i Serveis Socials		CSMIJ Creu Verda, CSMIJ La Mina, Serveis Socials
Coordinacions del programa Ocell de Foc amb centres educatius, Serveis Socials, RBECs i altres serveis de salut mental per treball de casos i derivacions	Ocell de Foc	Centres educatius, Serveis Socials, RBECs
Coordinacions del servei d'inserció laboral per derivacions procedents del CSMA o l'Hospital de Dia als programes Ocell de Foc i Accés		CSMA La Mina, Hospital de Dia, Ocell de Foc, Projecte ACCES
Coordinació amb serveis externs que atenen a l'alumnat per fer traspàs d'informació i/o seguiment de situacions.	EAP, Oficina Municipal d'Escolarització (OME)	Centres educatius, CSMIJ, CDIAP, Serveis Socials, Centres Oberts, psicòlegs privats
Espai de coordinació dels serveis que atenen petita infància (treball de casos)		CDIAP, CAPs, Escoles Bressol Municipals, Serveis Socials
Espai de trobada mensual per treballar de casos de petita infància a La Mina		Serveis d'atenció a la petita infància de La Mina
Coordinacions entre els programes Situa't, Accés i Serveis Socials per abordar casos d'inserció laboral		Programa SITUA'T, Projecte ACCES, Serveis Socials
Espai de coordinació mensual entre agents que atenen a joves (+ 14 anys) a La Mina (taula amb lideratge rotatori)		SOAC, EOSAB, Espai Jove, Medi Obert, SSB, Ocell de Foc, Ajuntament, Avança, S. Sant Jordi
Coordinacions en el marc de programa Itineraris 360º, per garantir la mirada sistèmica i integral de tots els agents que acompanyen a les famílies en l'educació dels seus fills i filles.	PEB La Mina	EAIA, Serveis Socials, EAP, CDIAP, CSMIJ, Centres Oberts, Centres escolars i altres entitats educatives de La Mina

NOVES ACCIONS:

A4	Graella compartida per la coordinació de petita infància
Millora de la funcionalitat de l'eina (graella compartida) que fa servir Serveis Socials per a la coordinació del treball de casos de petita infància. Dins d'aquesta acció, també es considera replicar l'eina per a la coordinació amb altres serveis de salut mental.	
Agents responsables	
Serveis Socials	
Agents implicats	
Serveis implicats en la coordinació de casos	
Indicador d'execució	
• Existència de la graella actualitzada	

A5	Espai Interconsulta
Creació d'un espai interconsulta amb l'objectiu d'establir plans de treball conjunt en casos complexos i no vinculats als serveis de salut mental.	
Agents responsables	
Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs	
Agents implicats	
Serveis Socials, CSMA, CSMIJ	
Indicador d'execució	
• Existència de l'espai d'interconsulta	

A6	Coordinació CSMA La Mina - ACCES
Incorporació del servei d'interacció laboral ACCES a les reunions de circuit del CSMA La Mina en els casos que es consideri necessari i/o adient que hi sigui.	
Agents responsables	
CSMA La Mina, ACCES	
Agents implicats	
Altres serveis i recursos del circuit	
Indicador d'execució	
• Incorporació d'ACCES en les reunions de circuit	

Objectiu 1.3. Promoure l'acompanyament del pacient en les transicions i canvis de serveis i vetllar per la inclusió i gestió dels casos no vinculats.

ACCIONS EXISTENTS		
Acció	**Agents responsables**	**Agents implicats**
Coordinacions i activitats conjuntes de col·laboració per donar suport a activitats i possibles vinculacions de persones usuàries del programa ACCES	ACCES	SRC Bètula
Suport educatiu per estudis secundaris de l'Institut Obert de Catalunya per a persones amb diagnòstic de salut mental i majors de 18 anys	SRC Badalona	Institut Obert de Catalunya
Entrevistes en els CAP i Hospitals de Dia, per derivar persones a diferents GAM (1a persona o familiars)	1a persona	Activa't, ActivaMent, SMC, Associació AMAME
Coordinacions entre Serveis Socials i CSMA per donar continuïtat assistencial a casos desvinculats		Serveis Socials, CSMA
Derivacions de casos del CDIAP al CSMIJ per donar continuïtat assistencial en salut mental		CDIAP, CSMIJ
Derivacions de casos del CAS La Mina al programa SITUA'T per donar continuïtat assistencial des de la inserció laboral		CAS La Mina, SITUA'T

NOVES ACCIONS:

A7	Comissió de casos complexos i no vinculats
Creació d'una comissió per treballar casos complexos i no vinculats amb l'objectiu de fomentar la inclusió als serveis de salut mental i millorar el benestar de les persones. La comissió es crearà en el sí de la Taula de Salut Mental.	
Agents responsables	
Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs	
Agents implicats	
Serveis i recursos de SMiA del territori	
Indicador d'execució	
• Existència de la Comissió de casos complexos i no vinculats	

A8	Itinerari mixt entre serveis

Creació d'un itinerari mixt entre serveis, que impliqui entrevistes conjuntes i que sigui previ a la derivació de la persona al nou servei. L'objectiu d'aquesta acció és millorar l'acompanyament en les transicions i fomentar el vincle terapèutic.

Agents responsables

El servei i/o recurs derivant, segons el cas.

Agents implicats

Serveis i recursos de SMiA del territori

Indicador d'execució

- Existència de l'itinerari mixt

A9	Visites domiciliàries conjuntes Serveis Socials – Serveis SMiA

Realització visites a domicili conjuntes, entre Serveis Socials i els serveis de SMiA, en casos on es busqui la vinculació de la persona atesa per Serveis Socials amb un servei amb el que encara no està vinculada, amb el consentiment previ de la persona.

Agents responsables

Serveis Socials

Agents implicats

CSMA, CSMIJ

Indicador d'execució

- Realització de visites domiciliàries conjuntes Serveis Socials – Serveis SMiA

Eix 2. Fomentar la conscienciació en SMiA i les seves conseqüències tant a la població com als professionals a través de l'educació, formació i gestió emocional al llarg de la vida.

Objectiu 2.1. Promoure la sensibilització i la formació, a ciutadania i professionals, sobre salut mental i addiccions, involucrant a entitats en primera persona i persones amb DSM.

ACCIONS EXISTENTS		
Acció	**Agents responsables**	**Agents implicats**
Existència de la línia de lluita contra l'estigma del programa Ocell de Foc del Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya, a través de la qual s'organitzen jornades sobre estigma en salut mental al territori i les entitats que treballen amb joves poden accedir a formacions en salut mental per als equips.	Ocell de Foc BN1	Cooperativa GEDI, Asaupam, BDN Capaç, Salut Mental Barcelonès Nord, La Rotllana.
Presentacions del Servei SITUA'T, de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besos, a centres formatius per tal de donar a conèixer el procés personal de les persones usuàries i trencar amb l'estigma associat al consum de substàncies.	Servei SITUA'T	Centres formatius del territori, Biblioteca Espai Font de la Mina.
Celebració del 10 d'octubre, Dia Mundial de la Salut Mental. Aquesta commemoració pretén sensibilitzar la societat sobre els trastorns mentals i lluitar contra l'estigmatització que pateixen les persones afectades.	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs	Entitats i serveis que formen part de la Taula de Salut Mental.
Comissió de Sensibilització de la Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs, encarregada d'organitzar accions de sensibilització al municipi, entre les que es troba el Dia Mundial de la Salut Mental.	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs	Serveis Socials, Projecte ACCES, Centre Fòrum, Salut Mental Barcelonès Nord.

NOVES ACCIONS:

A10	"Punts de Salut Mental" en espais i esdeveniments públics del municipi

Elaboració d'una estratègia de sensibilització sobre la salut mental en el marc d'esdeveniments públics com ara festes majors, jornades populars o setmanes culturals (més enllà del Dia Mundial de la Salut Mental), basada en la creació de "Punts de Salut Mental".

Aquests Punts de Salut Mental tindran per objectiu sensibilitzar a la ciutadania i prevenir l'estigma en salut mental. Així mateix, serviran per detectar i orientar a la ciutadania en cas de malestar emocional o psicològic als serveis i recursos disponibles en el territori.

Agents responsables

Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

Entitats de 1ª persona i serveis especialitzats del territori (CAS, CSMA, Consorci del barri de La Mina)

Indicador d'execució

- Existència de Punts de Salut Mental instal·lats en esdeveniments públics.

A11	Formacions sobre jardineria i horticultura

Formacions sobre jardineria i horticultura, obertes a tota la ciutadania, en el marc de la Setmana Cultural de la Mina. Aquestes formacions estaran dissenyades i conduïdes per persones amb diagnòstic de salut mental (DSM) i/o addiccions amb experiència en jardineria i horticultura.

Agents responsables

Servei SITUA'T, Projecte ACCES, Projecte Educatiu de Barri (PEB) La Mina

Agents implicats

Entitats de primera persona, centres educatius del territori, CAS i REDAN la Mina

Indicador d'execució

- Realització de les formacions sobre jardineria i horticultura.

A12	Calçotada per la Salut Mental

Organització d'una calçotada (o un altre esdeveniment culinari similar) a l'Hort Comunitari del PEB La Mina en la qual es donaran a conèixer les experiències de persones amb DSM i/o addiccions, així com els recursos de salut mental disponibles. L'esdeveniment estarà obert a tota la ciutadania del barri i tindrà com a objectiu reflexionar conjuntament sobre la salut mental.

Agents responsables

PEB La Mina, entitats de 1ª persona en salut mental.

Agents implicats

Servei SITUA'T, Projecte ACCES, CAS La Mina, REDAN, CAP La Mina, Espai Jove La Mina, UEC, Casal dels Infants, IE La Mina, Fem Família.

Indicador d'execució

- Realització de la Calçotada per la Salut Mental.

A13 Formació en salut mental i apoderament adreçada a professionals i ciutadania

Formacions sobre estigma, sensibilització i recuperació de persones amb problemàtiques de salut mental adreçades als equips professionals dels recursos sanitaris, socials i educatius del municipi (CAPs, Serveis Socials, centres educatius, etc.) i a la ciutadania.

Aquestes formacions s'emmarcaran dins de la Formació en Empoderament (Prospect) de la Federació Salut Mental Catalunya (SMC), la qual consisteix en 4 mòduls: un per persones amb DSM, un per familiars, un per professionals i un mòdul comú en el qual els tres perfils de participants es troben per treballar les dificultats i buscar solucions conjuntes.

Agents responsables

Programa Prospect (SMC), Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

Ajuntament de Sant Adrià, serveis de la XSM, CAPs, centres educatius.

Indicador d'execució

- Realització de la formació en salut mental i apoderament.

A14 Sessió formativa sobre el circuit de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Organització i realització d'una sessió formativa sobre el circuit de Salut Mental a Sant Adrià, destinat a professionals d'equipaments i entitats que no estan tan familiaritzats amb l'àmbit de la salut mental amb l'objectiu de donar a conèixer els recursos disponibles al territori i el seu funcionament.

Aquesta sessió formativa es realitzarà dins del marc de la Taula de Salut Mental.

Agents responsables

Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

Entitats i recursos del municipi interessats en la formació

Indicador d'execució

- Realització de la sessió formativa dins el marc de la Taula de Salut Mental.

A15	Accions comunitàries per la prevenció del suïcidi

Realització d'accions comunitàries enfocades a la sensibilització i prevenció de les conductes suïcides. Aquestes accions han d'estar destinades a tota la població i realitzar-se en espais públics del municipi (jornades populars, setmanes culturals, diades, etc.) per tal d'implicar el major nombre possible de persones. A mode d'exemple, es proposen accions com ara exposicions, obres de teatre, etc. que abordin la problemàtica del suïcidi.

Agents responsables

Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

Entitats del municipi que intervinguin en la prevenció del suïcidi

Indicador d'execució

- Realització d'accions comunitàries per a la prevenció del suïcidi

A16	Tallers de sensibilització per adolescents i joves

Creació de tallers de sensibilització en salut mental i prevenció del malestar emocional per a adolescents i joves del municipi. Aquests tallers es realitzaran amb la participació d'entitats de primera persona en salut mental i entitats de salut mental del territori i en espais naturals dels adolescents i joves: escoles, instituts, espais joves, centres cívics, etc.

Agents responsables

Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs,

Agents implicats

ActivaMent, Espai Situa't, CSMIJ, escoles, instituts, centres cívics, espais joves, Ajuntament.

Indicador d'execució

- Realització de tallers de sensibilització en salut mental per adolescents i joves.

A17	Taller de música i salut mental per a joves

Creació d'un projecte per a joves amb l'objectiu de treballar les emocions a través de la música. Aquesta activitat es realitzarà en el Centre de Producció Cultural i Juvenil Polidor, dins del Programa Ocell de Foc i en col·laboració amb altres entitats de salut mental del municipi que hi estiguin interessades.

Agents responsables

Ocell de Foc Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

Entitats de salut mental, Àrea de Joventut de l'Ajuntament

Indicador d'execució

- Existència del Taller de música, joves i salut mental

Objectiu 2.2. Facilitar eines de gestió emocional per a la ciutadania al llarg de la vida.

ACCIONS EXISTENTS		
Acció	**Agents responsables**	**Agents implicats**
Projecte de potencialitats personals. Ampliació de l'atenció (atenció continuada) dels actuals grups de resiliència o potencialitats personals. Millora de les derivacions i la implicació de les persones participats.	Serveis Socials	
Espai Familiar de l'Escola Bressol, espai de trobada i d'intercanvi per a mares i pares amb infants menors de tres anys on poder parlar dels dubtes que apareixen en el període de criança.	Regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs	
Grup de Manualitats, espai grupal per a dones que es troben en processos depressius o processos personals complicats a nivell relacional, familiar i de salut.	Serveis Socials	
Acció tutorial amb joves i espai d'habilitats socials. Treball grupal i/o individuals amb adolescents de l'Escola d'Oportunitats	Escola d'Oportunitats	
Serveis Avança i Apropa't a la Feina, del Consorci del barri de La Mina, per l'acompanyament de joves en situacions vulnerables a la formació i l'ocupació laboral.	Consorci Barri de La Mina, ACCES	

NOVES ACCIONS:

A18	Treball grupal amb persones que viuen processos migratoris complicats
Creació d'un grup de treball amb persones que viuen, o han viscut, processos migratoris complexos (aïllament, desconeixença de l'entorn, vivència del rebuig social, racisme institucional, etc.). L'objectiu és treballar i acompanyar els malestars d'aquestes persones.	
Agents responsables	
Serveis Socials	
Agents implicats	
Indicador d'execució	
• Existència del grup de treball	

A19 Servei de suport a professionals de l'educació i el lleure

Creació d'un servei que doni suport a professionals dels equipaments educatius, esportius i de lleure a l'hora de facilitar l'adaptació de persones amb DSM a aquests equipaments.

Aquest servei donarà assessorament, pautes d'intervenció en salut mental i informació sobre recursos disponibles a aquests professionals per tal que el recursos i serveis ordinaris (educatius, esportius i de lleure) siguin més accessibles a les persones amb problemàtica de salut mental.

Agents responsables

Escola d'Oportunitats

Agents implicats

Equipaments educatius, esportius i de lleure del municipi

Indicador d'execució

- Existència del servei de suport a professionals

A20 Enquesta sobre benestar emocional

Disseny i administració d'una enquesta sobre benestar emocional adreçada a tota la població de Sant Adrià de Besòs. L'objectiu de l'enquesta és, d'una banda, recollir dades sobre el grau de benestar / malestar emocional de la ciutadania i, en base als resultats, pensar noves actuacions; i, d'altra banda, fer reflexionar a totes les persones sobre la importància de la seva salut mental i emocional.

Agents responsables

Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

Ajuntament, serveis de salut i salut mental, centres educatius.

Indicador d'execució

- Administració de l'enquesta sobre benestar emocional a la població

A21 Parlem de salut mental a la ràdio de Sant Adrià de Besòs

Realització d'una campanya comunicativa que permeti donar veu a les persones usuàries dels serveis de salut mental, i conèixer de primera mà les estratègies que fan servir en situacions d'angoixa o malestar. Es proposa que la campanya es realitzi en col·laboració amb la ràdio de Sant Adrià, a través de talls a la ràdio, entrevistes amb persones implicades o altres.

Agents responsables

Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

1a persona
Indicador d’execució
• Existència de la campanya de comunicació

NECESSITAT DETECTADA:

Espais de cura per professionals

Creació d'espais de cura i autocura per a professionals que treballen en l'atenció a les persones. L'objectiu treballar els malestars emocionals associats a aquests perfils professionals. Aquesta acció es podria dur a terme en col·laboració amb entitats que ofereixen aquest servei, com ara Fundació Galatea

Agents implicats: Serveis i entitats que treballen en l'atenció persones del municipi

Eix 3. Promoure la inclusió de la persona com a protagonista del seu procés involucrant-lo de manera activa a la presa de decisions.

Objectiu 3.1. Dotar d'eines i suports a les persones amb DSM per tal de potenciar el seu desenvolupament ple, la seva autonomia i treballar per la participació de la persona i la seva família en els serveis i espais d'atenció en salut mental del municipi.

ACCIONS EXISTENTS		
Acció	**Agents responsables**	**Agents implicats**
Espai Situa't – Activat' per la Salut Mental a Sant Adrià, entitat que ofereix assessorament i acompanyament a persones amb problemàtica de salut mental, a les seves famílies i/o altres persones del seu entorn.	Espai Situa't Barcelonès Nord	
"Komunitat 60+", espai intergeneracional per combatre la solitud i/o patiment emocional, adreçat a persones de 60+ anys.	Salut Mental Barcelonès Nord	Xarxa de Salut Mental
Projecte d'Horts Urbans a la Mina, espai comunitari on es desenvolupen accions obertes a tota la comunitat entre les quals hi ha participació de primera persona en salut mental.	Ajuntament de Sant Adrià de Besòs	Espai Jove La Mina, CAP, CAS, REDAN, EC, Casal dels Infants, Capsa, Fem família
Aquateràpia/Aquasalut per usuaris/es de l'Hospital de Dia en el CEM Besòs	Centre Fòrum – Hospital del Mar	CEM Besòs
Grup de Teatre Inclusiu format per usuaris, voluntaris i treballadors del Centre Fòrum	Centre Fòrum – Hospital del Mar	Instituts, farmàcies i casals del territori
Figura peer to peer en els CSMA de Badalona: contractació d'una persona amb DSM que realitza funcions d'acompanyament i suport mutu en la recuperació en salut mental.	Badalona Serveis Assistencials	Federació Veus
"Dinars en companyia", espai per dinar en companyia, dirigit a persones amb o sense diagnòstic.	Salut Mental Barcelonès Nord	Xarxa de Salut Mental
Projecte Llars amb Autonomia: Programa de pisos de lloguer social amb suport a la vida independent		Salut Mental Barcelonès Nord, Fundació Salut Mental Catalunya

NOVES ACCIONS:

A22	Anàlisi de la participació de primera persona en les entitats de salut mental

Realització d'un estudi per valorar el grau de participació de les persones usuàries en la presa de decisions en els serveis i entitats que treballen per a la salut mental. Es recollirà informació relativa a la seva participació en el disseny de propostes d'activitats, la seva implantació, i el grau d'autonomia que gaudeixen les persones amb DSM en les entitats i/o recursos.

Agents responsables

Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

Primera persona en salut mental, serveis i entitats de salut mental.

Indicador d'execució

- Existència de l'estudi sobre la participació de les persones amb DSM.

A23	Anàlisi de la participació comunitària dels serveis de salut mental

Realització d'un estudi per valorar el grau de participació dels serveis i entitats de salut mental en les activitats comunitàries del municipi (jornades, diades, comissions, Taula de Salut Mental, etc.).

L'estudi ha de servir també per conèixer les necessitats i reptes dels serveis i entitats a l'hora participar comunitàriament i, alhora, que aquestes es puguin donar a conèixer i teixir xarxes amb altres entitats i recursos.

Agents responsables

Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

Agents implicats

Serveis i entitats de salut mental que intervenen en el municipi.

Indicador d'execució

- Existència de l'estudi sobre la participació comunitària dels serveis i entitats.

A24	Espai psicoeducatiu compartit entre primera persona i familiars

Creació d'un espai de treball grupal (GAM o grup de suport) compartit entre persones amb DSM i els seus familiars i/o persones properes, amb l'objectiu de fer emergir, comunicar i comprendre l'experiència de l'altre i els seus malestars.

Agents responsables

Recinte Torribera - Centre Assistencial Dr. Emili Mira i López

Agents implicats

SM Barcelonès Nord, ActivaMent.

Indicador d'execució

- Existència de l'espai de treball grupal compartit.

A25 Espais d'autocura en entorns naturals

Foment d'espais formatius d'autocura en entorns naturals per a persones amb DSM i les seves famílies. Aquest projecte estarà organitzat a partir de 12 sessions en les quals es realitzaran diferents activitats temàtiques a l'aire lliure (rutes, senderisme, tècniques corporals, oci creatiu i lúdic, gastronomia, coneixement de l'entorn natural, ecologia i malbaratament, etc.) i tindrà una durada de 3 mesos.

Agents responsables

Serveis Socials, Xarxa de Salut Mental, entitats implicades en les activitats.

Agents implicats

ABS, CSMA i CSMIJ del municipi (com a agents derivadors)

Indicador d'execució

- Realització de les activitats d'autocura en espais naturals.

A26 GAM per primera persona i familiars

Ampliació dels GAM (Grup d'Ajuda Mútua) que, actualment, es realitzen a Badalona i Santa Coloma per tal d'incloure a persones amb DSM de Sant Adrià de Besòs i a les seves famílies.

Agents responsables

ActivaMent, Associació AMAME, Activa't per la Salut Mental.

Agents implicats

Primera persona i familiars.

Indicador d'execució

- Inclusió de persones de Sant Adrià amb DSM i les seves famílies als GAM.

NECESSITAT DETECTADA:

Programa psicoeducatiu per l'atenció a les persones amb DSM

Programa psicoeducatiu en atenció primària i salut mental (CAPs, ABS, CSMA) que inclogui les figures professionals d'educació social i terapeuta ocupacional.

Agents implicats: CSMA, ABS

Objectiu 3.2. Garantir uns serveis i espais de tot el municipi lliures d'estigma i discriminació en vers la salut mental.

ACCIONS EXISTENTS		
Acció	**Agents responsables**	**Agents implicats**
Formació en bon tracte, autoconeixença i intel·ligència emocional: formacions puntuals orientades a que els espais d'estudi i activitats d'estiu del Centre Obert siguin segures, inclusives i lliures d'estigma.	Centre Socioeducatiu Sant Adrià	Ajuntament de Sant Adrià de Besòs
Diversificació curricular: suport al grup de diversificació curricular de 4art d'ESO de l'IES Manuel Vázquez Montalbán	Escola d'Oportunitats	Instituts, Promoció econòmica, entitats, Educació
Accions de defensa i promoció de drets, en contra de la discriminació i la vulneració de drets de les persones amb un trastorn de salut mental.	Espai Situa't Barcelonès Nord	
Formacions internes de l'equip per treballar les emocions i fer un acompanyament a infants i famílies des d'un lloc respectuós, saludable i de sosté.	Escola Bressol Municipal JM Céspedes, CDIAP	Diverses formadores

NOVES ACCIONS:

A27	Distintiu per serveis i espais lliures d'estigma
Creació d'un distintiu (segell) per qualificar els serveis i espais del municipi que incorporin la lluita contra l'estigma com un dels seus objectius i/o realitzin accions per la millora dels drets de les persones amb DSM. S'atorgarà a aquells serveis i espais que acreditin un requisits i unes bons pràctiques.	
Agents responsables	
Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs, Obertament.	
Agents implicats	
SM Barcelonès Nord, Ajuntament de Sant Adrià de Besòs	
Indicador d'execució	
• Existència del distintiu	

A28 Accions per la reducció de l'estigma en l'accés a l'habitatge

Foment d'accions (en forma de campanya publicitària, sensibilització a les immobiliàries o altres formats) per reduir l'estigma que reben les persones amb problemes de salut mental a l'hora de cercar i accedir a l'habitatge. Les accions aniran encaminades a donar a conèixer els drets de ciutadania que tenen totes les persones i desmentir idees preconcebudes i mites al voltant de les persones amb DSM (estigma).

Agents responsables

Agents implicats

SM Barcelonès Nord, ActivaMent, altres entitats de 1ª persona.

Indicador d'execució

- Existència d'accions per la reducció de l'estigma en l'accés a l'habitatge.

A29 Programa de voluntariat

Promoció d'un programa de voluntariat en 1ª persona en salut mental. L'objectiu és que les persones amb DMS s'ocupin de tasques de valor dins del municipi i de servei cap a altres persones.

Agents responsables

Agents implicats

SM Barcelonès Nord, Torribera, ActivaMent.

Indicador d'execució

- Existència del programa de voluntariat.

Eix 4. Millorar la prevenció i detecció de les problemàtiques de salut mental proporcionant espais de suport i de criança positiva per famílies amb infants i adolescents.

Objectiu 4.1. Impulsar estratègies comunitàries de prevenció que abordin qüestions vinculades a l'educació i el temps lliure de qualitat.

ACCIONS EXISTENTS		
Acció	**Agents responsables**	**Agents implicats**
Protocol de valoració dels alumnes amb diversitats per tal de facilitar l'acompanyament de les seves necessitats.	Departament d'Educació Sant Adrià	CSMIJ, EAP, Centres educatius (Instituts)
Visites d'observació i avaluació a les llars d'infants i a educació infantil per la detecció primerenca de problemàtiques de salut mental.	EAP (educació infantil), CDIAP (llars d'infants)	Centres educatius
"Deixa el mòbil!". Jornada sobre les noves addiccions. Tallers i activitats per a professionals i joves i famílies, destinades a la comprensió del fenomen i a la prevenció les pantalles i la prevenció de les addiccions.	Ocell de Foc, Xarxa Jove Tangram	
"Ets de la generació de vidre?", activitat per adolescents i joves amb l'objectiu de reflexionar sobre les pròpies emocions i reptes actuals.	Ocell de Foc, Xarxa Jove Tangram	Centre Juvenil el Polidor

NOVES ACCIONS:

A30	Formació del professorat en salut mental
Formacions (seminaris o cursos) en detecció i derivació de situacions de salut mental (primers auxilis en SM) així com de coneixement dels recursos disponibles, adreçades al professorat dels centres educatius de Sant Adrià.	
Agents responsables	
Departament d'Educació Sant Adrià, Centre de Recursos Pedagògics (CRP)	
Agents implicats	
Centres educatius, CSMIJ	
Indicador d'execució	
• Realització de les formacions en salut mental al professorat.	

A31 Ampliació del programa Salut i Escola

Continuació i ampliació del programa Salut i Escola amb la incorporació d'un/a professional de la psicologia amb l'objectiu que pugui realitzar consulta oberta per l'alumnat, dins dels centres escolars, per atendre els malestars relacionats amb la salut mental i promocionar hàbits saludables.

Dins d'aquest programa també es proposa crear un espai de consulta en-línia per a mares i pares d'adolescents, dinamitzat per una figura professional.

Agents responsables

Departament d'Educació Sant Adrià

Agents implicats

Centres educatius (instituts)

Indicador d'execució

- Incorporació d'un professional de la psicologia en el programa Salut i Escola.

A32 Teràpia familiar a les escoles

Promoció de sessions de teràpia familiar a les escoles per facilitar l'accés i el suport a infants i adolescents de famílies que pertanyen a col·lectius vulnerables.

Agents responsables

Xarxa Proinfància

Agents implicats

Eduvic, Ventijol, Serveis Socials, EAP, escoles (Pompeu Fabra, Catalunya, La Mina, Cascavell i San Gabriel)

Indicador d'execució

- Existència de sessions de teràpia familiar a les escoles.

A33 Xerrades sobre petita infància i adolescència

Ampliació de les xerrades sobre diferents temàtiques (límits, llenguatge, emocions, ús de pantalles, etc.), que actualment s'adrecen només a famílies amb infants a les llars d'infants, a la resta de famílies del municipi.

Agents responsables

Departament d'Educació Sant Adrià

Agents implicats

EAP, CDIAP, Serveis Socials, Centres Oberts, CSMIJ, Casals, Associacions.

Indicador d'execució

- Difusió de les xerrades de petita infància i adolescència a totes les famílies del municipi.

A34	Reforç de l'oferta d'activitats extraescolars
Impuls d'una oferta municipal d'extraescolars més amplia, diversa i d'accés lliure per infants i adolescents de tots els centres educatius.	
Agents responsables	
Departament d'Educació Sant Adrià	
Agents implicats	
Escoles, AFAs, Serveis Socials	
Indicador d'execució	
• Ampliació de l'oferta d'activitats extraescolars.	

Objectiu 4.2. Fomentar espais de criança positiva inclusius i oberts a tota la població.

ACCIONS EXISTENTS		
Acció	**Agents responsables**	**Agents implicats**
Tallers puntuals de marentalitat/parentalitat positiva per a les famílies del Centre Obert. S'ofereixen segons necessitat de les famílies ateses al centre.	Centre Socioeducatiu Sant Adrià	Comissió de Parentalitat positiva de la Taula d'Infància en risc de Sant Adrià de Besòs
Espai de criança positiva: espai lúdic adreçat a fills/es de 3 a 6 anys de les persones usuàries del servei de salut mental.	SM Barcelonès Nord	
Xerrades maternoinfantils a demanda de les famílies de l'Espai Familiar del CDIAP	CDIAP Sant Adrià	
Espai familiar: Grup estable de famílies amb infants de 0 a 3 anys dirigit a compartir la criança.	Centre per a la petita infància i família JM Céspedes	Infermeres de pediatria del CAP Dr. Robert
Conversant en família: Trobades amb les famílies del Centre i obertes a tota la ciutadania, sobre temes sensibles per a les famílies o en la societat.	Centre per a la petita infància i família JM Céspedes	Infermeres de pediatria del CAP Dr. Robert

Espai de conversa sobre criança, franja 0-6: Xerrades-conversa amb una persona experta sobre diferents temes de criança per compartir amb altres famílies i reflexionar.	Ajuntament Sant Adrià de Besòs	Escola bressol municipal, espais familiars

NOVES ACCIONS:

A35 Grups de criança positiva en els centres educatius

Espais setmanals, dins els centres escolars i oberts a totes les famílies d'alumnes, per parlar de temes que preocupen a les famílies en relació els seus fills i filles (hàbits saludables, criança, desenvolupament, comportaments, etc.). Espai dinamitzat de conversa amb cafè i/o berenar.

Agents responsables

Departament d'Educació de Sant Adrià

Agents implicats

Centres educatius, Ventijol, Eduvic, entitats de salut mental, Serveis Socials

Indicador d'execució

- Existència d'espais de reflexió sobre criança positiva dins dels centres educatius.

A36 Grups de mares i pares amb infants amb TEA

Ampliació dels grups de mares i pares amb infants amb TEA del CDIAP per incloure a tota la població, sigui o no usuària del CDIAP, i tinguin fills/es amb TEA.

Agents responsables

CDIAP

Agents implicats

CSMIJ, Serveis Socials

Indicador d'execució

- Inclusió de famílies amb fills/es amb TEA en el grup d'infants amb TEA del CDIAP.

A37 Grups de prepart i postpart

Activació de grups de prepart i postpart en el CAP La Mina i el CAP Barraquer. L'objectiu dels grups és compatir experiències, expressar inquietuds i rebre informació professionals sobre aquestes etapes de la maternitat/paternitat.

Agents responsables

Llevadores dels CAP

Agents implicats
CDIAP
Indicador d'execució
• Existència de grups de prepart i postpart.

NECESSITAT DETECTADA:

Psicoteràpia grupal per a famílies monomarentals/monoparentals

Projecte de psicoteràpia grupal per a famílies monomarentals/parentals (grups de 10 persones). El projecte facilitarà eines i acompanyament terapèutic, i, a banda, permetrà abordar realitats similars entre les persones assistents i crear una xarxa de suport entre iguals.

Agents implicats: Ventijol, Eduvic (ampliar el conveni amb Serveis Socials), centres educatius, CAPs, CSMIJ, EAP, CDIAP.

RESUM DE LES NOVES ACCIONS:

	Noves accions	Agents responsables
A1	Comissió de Petita Infància	Serveis Socials, Ajuntament de Sant Adrià de Besòs
A2	Jornada de formació i reflexió sobre salut mental	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A3	Difusió del Pla d'Acció de Salut Mental	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A4	Graella compartida per la coordinació de petita infància	Serveis Socials
A5	Espai Interconsulta	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A6	Coordinació CSMA La Mina - ACCES	CSMA La Mina, ACCES
A7	Comissió de casos complexos i no vinculats	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A8	Itinerari mixt entre serveis	El servei i/o recurs derivant, segons el cas.
A9	Visites domiciliàries conjuntes Serveis Socials – Serveis SMiA	Serveis Socials
A10	"Punts de Salut Mental" en espais i esdeveniments públics del municipi	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A11	Formacions sobre jardineria i horticultura	Servei SITUA'T, Projecte ACCES, Projecte Educatiu de Barri (PEB) La Mina
A12	Calçotada per la Salut Mental	PEB La Mina, entitats de 1ª persona en salut mental.
A13	Formació en salut mental i apoderament adreçada a professionals i ciutadania	Programa Prospect (SMC), Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A14	Sessió formativa sobre el circuit de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A15	Accions comunitàries per la prevenció del suïcidi	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A16	Tallers de sensibilització per adolescents i joves	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs

A17	Taller de música i salut mental per a joves	Ocell de Foc Sant Adrià de Besòs
A18	Treball grupal amb persones que viuen processos migratoris complicats	Serveis Socials
A19	Servei de suport a professionals de l'educació i el lleure	Escola d'Oportunitats
A20	Enquesta sobre benestar emocional	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A21	Parlem de salut mental a la ràdio de Sant Adrià de Besòs	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A22	Anàlisi de la participació de primera persona en les entitats de salut mental	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A23	Anàlisi de la participació comunitària dels serveis de salut mental	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs
A24	Espai psicoeducatiu compartit entre primera persona i familiars	Recinte Torribera - Centre Assistencial Dr. Emili Mira i López
A25	Espais d'autocura en entorns naturals	Serveis Socials, Xarxa de Salut Mental, entitats implicades en les activitats.
A26	GAM per primera persona i familiars	ActivaMent, Associació AMAME, Activa't per la Salut Mental.
A27	Distintiu per serveis i espais lliures d'estigma	Taula de Salut Mental de Sant Adrià de Besòs, Obertament.
A28	Accions per la reducció de l'estigma en l'accés a l'habitatge	
A29	Programa de voluntariat	
A30	Formació del professorat en salut mental	Departament d'Educació Sant Adrià, Centre de Recursos Pedagògics (CRP)
A31	Ampliació del programa Salut i Escola	Departament d'Educació Sant Adrià
A32	Teràpia familiar a les escoles	Xarxa Proinfància
A33	Xerrades sobre petita infància i adolescència	Departament d'Educació Sant Adrià

A34	Reforç de l'oferta d'activitats extraescolars	Departament d'Educació Sant Adrià
A35	Grups de criança positiva en els centres educatius	Departament d'Educació Sant Adrià
A36	Grups de mares i pares amb infants amb TEA	CDIAP
A37	Grups de prepart i postpart	Llevadores dels CAP

8. MECANISMES D'IMPLEMENTACIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Què entenem per seguiment i avaluació?

El **seguiment** és el **procés de gestió i control** de la implementació del Pla d'Acció. Es tracta de la recollida periòdica de dades amb la finalitat de:

- Supervisar de forma contínua el desplegament de la política pública.
- Retre comptes de la implementació de les actuacions per garantir que s'estan executant com estava previst.

L'avaluació és el procés a partir del qual es valora si les **actuacions estan donant resposta a les necessitats** detectades. La seva finalitat és:

- Valorar i les estratègies proposades han obtingut els resultats esperats.
- Analitzar el grau d'assoliment dels objectius.
- Revisar la implementació per tal d'identificar errors i bones pràctiques.

El seguiment de la implementació i avalaució del Pla d'Acció de Salut Mental de Sant Adrià es farà a través de la **Taula de Salut Mental**. Aquest òrgan s'encarregarà de recopilar la informació de les accions que es vagin duent a terme a través d'una eina de seguiment i avaluació. Així mateix, convocarà i incorporarà el personal tècnic municipal i professionals dels serveis entitats necessaris per garantir el desenvolupament del Pla.

Així doncs, pel que fa a l'avaluació del Pla, la Taula de Salut Mental tindrà les següents **funcions**:

- Establir els **mecanismes de coordinació i informació** per garantir el seguiment i l'avaluació del Pla d'Acció de Salut Mental.
- Establir les **fites associades a cada actuació**, si s'escau.
- Convocar periòdicament reunions de seguiment per **revisar el grau d'assoliment dels objectius,** així com valorar i analitzar les dades recollides.
- Garantir la **recollida de dades** vinculades a les fites i els indicadors.
- **Revisar anualment** si les **actuacions planificades** s'estan duent a terme.
- **Analitzar** les dades recopilades per conèixer el **grau d'execució i els resultats** obtinguts en el desplegament del Pla d'Acció de Salut Mental.
- **Identificar** elements de millora de l'execució de les actuacions, així com els aspectes que poden estar incidint en l'assoliment de les fites.

9. ANNEX

9.1. Punts clau de la Diagnosi de la salut mental a Sant Adrià: Anàlisi de necessitats, mapa de recursos i sessions de treball sobre les necessitats presents i futures

Punts clau de la Fase 1

Municipi de Sant Adrià de Besòs

- El municipi de Sant Adrià de Besòs tenia una població total de 35.814 habitants l'any 2015 i 37.447 habitants el 2020.
- La densitat de població de Sant Adrià de Besòs l'any 2020 presentava una densitat de població superior a la de Catalunya (9.802,9 habitants/km^2 vs. 242,3 habitants/km^2) amb un augment de 427 punts entre el 2015 i el 2020.
- Els indicadors sociodemogràfics del municipi, reconeguts a la literatura com a factors de risc de patologia mental, van ser similars als del Barcelonès i als de Catalunya.
- L'índex d'envelliment, tot i que està per sota del de Catalunya (100% vs. 124%), també segueix una tendència a l'alça entre el 2015 i el 2020 (97% vs. 100%). Per contra, les taxes de dependència global, juvenil i de persones grans han disminuït 2,3; 1,6 i 0,7 punts respectivament en els últims 5 anys.
- A Sant Adrià de Besòs, l'any 2020 hi va haver 53 persones dependents (infants menors de 15 anys i gent gran major de 64 anys) per cada 100 persones autònomes (edat d'entre 15 i 64 anys). Aquest índex era similar al Barcelonès i a Catalunya (52% ambdós).
- La població estrangera de Sant Adrià del Besós, va augmentar (de l'11,3% al 15,5%) entre els anys 2015 i 2020, sent inferior a les taxes d'immigració del Barcelonès (16,2% al 21,0%) i de Catalunya (13,7% al 16,2%).
- Els grups de població procedents de països d'Europa extracomunitaris i d'Àsia són els que han augmentat més. Per contra, la taxa d'immigració va disminuir en els grups de població procedents de països de la Unió Europea, Àfrica i Amèrica, i es va mantenir en els d'Oceania.
- Els tres països amb la taxa més elevada de població del municipi l'any 2020 van ser Pakistan (15,65%), Xina (13,19%) i Marroc (12,78%).

- Les taxes de població de Pakistan i Xina van augmentar respecte al 2015 (13,2% vs. 13,9%), i van ser molt superiors a Sant Adrià de Besòs en comparació amb el Barcelonès (7,6% i 7,4%) i que a Catalunya (4,3% i 5,2%). Per contra, la taxa de població procedent de Marroc va disminuir entre el 2015 i el 2020 (15,2% vs. 12,8%).

- El nombre de persones que viuen soles a Sant Adrià de Besós, va augmentar en els últims anys de forma continuada. L'any 2021 és major de tres mil, de les que aproximadament un 40% tenen com a mínim 80 anys.

- L'any 2020 a Sant Adrià de Besòs la taxa d'atur era del 19,0%, essent superior a la del Barcelonès (12,4%) i a la de Catalunya (13,1%), tot i que en els tres territoris va disminuir lleugerament respecte l'any 2015.

- Segons dades del 2n trimestre de l'any 2021, la taxa d'atur al municipi és superior en les dones (58%); majors de 44 anys (51%); de durada superior a 24 mesos (36%), i amb nivell d'educació general d'estudis secundaris (70%).

Sector Sanitari Barcelona Nord i Maresme respecte a la seva població en general, la població amb depressió i/o ansietat (D/A) i addiccions i comparativa amb Catalunya

- Característiques de la població general del sector sanitari BNM:
    - El 51% de la població de BNM eren dones amb una mitjana d'edat de 50 anys. El 85% tenia nacionalitat espanyola, el 55% estudis secundaris i el 38% havien nascut a un altre municipi de Catalunya.
    - En l'àmbit laboral, el 53% treballava, el 47% estava satisfet o molt satisfet amb la seva feina, el 62% tenia certa dificultat per arribar a final de mes, i el 63% consideraven molt improbable perdre la feina en el propers 6 mesos. Aquesta última dada, era aproximadament un 10% més elevada a BNM que a Catalunya.
    - En les persones sense feina, l'atur mitjà era de 28 mesos, la causa de deixar/perdre la feina eren per salut (25%). Aquestes dades també són similars a les de Catalunya.
    - El nivell d'habitabilitat a les llars considerat com a correcte era inferior en el sector BNM en comparació a la totalitat de Catalunya (70% vs.76%).
    - Els ítems de privació de material, endarreriments en el pagament de préstecs hipotecaris, compres, rebuts i factures eren superiors en el sector sanitari BNM que en la totalitat de Catalunya.
- Característiques de la població amb depressió i/o ansietat (D/A) del sector sanitari BNM:
    - Respecte la població general, la població amb D/A era major (55 vs. 50 anys) i hi havia una major proporció de dones i de nacionalitat espanyola, aturades sense subsidi, que havien deixat/perdut la feina per problemes de familiars i de salut, i que vivien soles. Altres ítems de privació material i endarreriments en el pagament també eren superiors.
    - El percentatge de dones que tenia o havia tingut un D/A era inferior en el sector BNM, on el 87% eren espanyoles i la majoria amb un nivell d'estudis secundaris.

- El temps en atur mitjà en mesos era superior en les persones amb D/A del sector BNM que a la totalitat de Catalunya (42% vs. 36%).
- La majoria de persones sense feina i amb D/A del sector sanitari BNM la van deixar/perdre per motius de salut (42%) o familiar (29%).
- El percentatge de persones amb D/A del sector BNM que viuen soles és superior a la totalitat de Catalunya (18% vs. 15%).

- Característiques de la població amb trastorns d'addicció del sector sanitari BNM:

  - La majoria de les persones amb addiccions eren homes (63%) i espanyoles (93%) amb un nivell d'estudis majoritàriament secundari (66%).
  - El percentatge de població que arribava a finals de mes amb molta dificultat era superior al sector sanitari BNM (39%) que a Catalunya (19%) amb una probabilitat de perdre la feina més alta que comparat amb Catalunya (7% vs. 3%).
  - Les persones sense feina van reportar motius de salut en un 23% en el sector sanitari BNM respecte al 38% de la totalitat de Catalunya. Els familiars van suposar un 25% vs. un 16%.
  - El percentatge de llars amb un deficient o molt deficient nivell d'habitabilitat va ser superior en el sector sanitari BNM que en Catalunya (18% vs. 5%). La privació material, com la pobresa energètica, també va ser molt superior.

- Característiques clíniques i d'us de serveis sanitaris i/o socials de la població general, població amb depressió i/o ansietat i població amb addiccions del sector sanitari BNM.

  - La població general del sector sanitari BNM reportava un bon estat de salut inferior al de Catalunya (75% vs.78%) i utilitzaven més els recursos sanitaris en tots els nivells que a Catalunya.
  - L'ús de serveis en les persones amb D/A i addiccions al sector sanitari BNM era major que el d'aquestes persones a Catalunya i que el de la població general al mateix territori.
  - Les dones presentaven una prevalença major de PSM en els darrers 12 mesos (22 vs. 19). En concret, els homes presentaven una major prevalença de trastorns d'addicció (20 vs. 5) i les dones de depressió i/o ansietat (93 vs. 84).

Punts clau de la Fase 2

Serveis d'atenció a la SM de Sant Adrià de Besòs

- El municipi de Sant Adrià de Besòs està format per sis districtes separats pel riu Besòs i sectoritzat en dues Àrees Bàsiques de Salut. Aquesta distribució geogràfica i administrativa duplica la majoria dels serveis d'atenció a la SM de l'àmbit de Salut i alguns de l'àmbit laboral.

- Tots els serveis especialitzats de SM que donen atenció a la població de Sant Adrià de Besòs estan integrats dins del circuït assistencial des de l'Atenció Primària i

articulats amb la resta de dispositius, establint un sistema de treball en xarxa que possibilita la continuïtat assistencial del projecte terapèutic de la persona atesa.

- En el present estudi, s'han detectat més de 40 serveis d'atenció a la SM de la població de Sant Adrià de Besòs, la majoria dels quals es troben fora del municipi. Els serveis d'atenció a la SM de la zona 1 es troben ubicats principalment al municipi de Badalona i els de la zona 2, a excepció d'alguns que estan al Barri de la Mina, a Barcelona.
- L'any 2021, el Centre de Desenvolupament i Atenció Precoç (CDIAP) Sant Adrià de Besòs que dona cobertura a tota la població infantil del municipi va atendre a 252 infants dels que aproximadament un 33% dels casos estaven relacionats amb la SM.
- Des dels Centres de SM Infantil i Juvenil Creu Verda (Zona 1) i La Mina (zona 2) es detecten efectes preocupants sobre la influència negativa de la pandèmia Covid-19 en la SM dels infants, joves i famílies de Sant Adrià de Besòs.
- L'any 2021, el Servei d'urgències psiquiàtriques de l'Hospital Germans Trias i Pujol va atendre 3.782 visites d'urgències, de les quals 172 (4,54%) corresponien al sector de Sant Adrià de Besòs 1. Les patologies ateses més freqüents van ser temptativa autolítica, intoxicació per drogues, atacs de pànic, episodis psicòtics i depressió greu.
- El municipi compta amb la Taula de Salut Mental coordinada per l'Àmbit de Diversitat Funcional de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs. És un espai de reflexió que vetlla per al desenvolupament de polítiques locals en SM, intercanvi de recursos i treball col·laborador que promociona l'atenció integral de la SM al territori.
- Durant el 2018 els serveis socials de l'Ajuntament van atendre 108 dones per violència de gènere i van registrar 8 casos de violència contra la gent gran, 6 dels quals (75 %) van ser al barri de la Mina. En el recompte de l'any 2018 es va censar un total de 16 persones sense llar al municipi.
- L'any 2018 des del Departament de Serveis Socials municipals es van detectar 94 casos susceptibles de ser atesos en serveis de SM i que en la majoria de casos anaven, acompanyats de situacions de vulnerabilitat de les famílies.
- Hi ha 4 clubs socials que donen cobertura a les persones usuàries de SM de Sant Adrià de Besòs, tots ells ubicats fora del municipi.
- L'any 2021, l'Associació de SM Barcelonès Nord, que dona cobertura a l'àrea Barcelonès Nord, va tenir 259 socis i d'aquests, 27 eren de Sant Adrià de Besòs.

Ús de serveis sanitaris

CSMIJ La Mina

- L'any 2017, el CSMIJ La Mina va atendre un percentatge de població similar a la mitjana de Catalunya (4,82% vs 4,9%).

- La capacitat de resolució del CSMIJ La Mina va ser inferior a la de Catalunya (71,2% vs. 93,5%). Les visites per persona atesa també van ser inferiors (5,6 vs. 6,3). El percentatge de nous casos va ser superior (40,4% vs. 35,8%).
- Les proporcions d'infants i joves atesos al CSMIJ que dona cobertura a Sant Adrià de Besòs per trastorn mental greu, trastorn de la conducta alimentaria, trastorn d'espectre autista, trastorn d'adaptació, i ansietat van ser inferiors a la mitjana de Catalunya: (8,4% vs. 14,9%; 1,2% vs. 2,8%; 8,4% vs. 12,6%; i 14,5% vs. 19,2%; 5,4% vs. 8,1%). Les de trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat, i trastorn de la conducta van ser superiors (32,5% vs. 27,2%; 12,7% vs. 8,1%).
- Les proporcions de persones ateses en seguiment van ser superiors al CSMIJ La Mina comparat amb Catalunya pels trastorns de dèficit d'atenció i hiperactivitat (82,4% vs. 77,1%), trastorn de la conducta (78,6% vs. 70,6%), i trastorn d'adaptació (66,7% vs. 59,6%). Inferiors pel trastorn mental greu (73,3% vs. 82,8%), i ansietat (50% vs. 63,7%); i similar pel trastorn de l'espectre autista (83,3% vs. 84,9%).
- En tots els diagnòstics, la proporció de pacients consumidors de psicofàrmacs al CSMIJ La Mina va ser superior a la de Catalunya.

CSMA La Mina i CSMA Badalona 2

- L'any 2017, els CSMAs que donen cobertura a Sant Adrià de Besòs, van atendre a un 6,47% de la població de referència a La Mina, i un 3,06% al CSMA Badalona 2, proporció superior, sobretot en el cas de La Mina) a la mitjana de Catalunya (2,86%).
- La capacitat de resolució dels CSMAs que donen cobertura a Sant Adrià de Besòs va ser lleugerament superior que la mitjana dels CSMAs de Catalunya (96,5% i 95,2% vs. 93,2%).
- La proporció de persones ateses amb trastorn mental sever, depressió, trastorn bipolar, i demència va ser inferior als CSMAs que donen cobertura a Sant Adrià de Besòs comparat amb Catalunya (31,5% i 36,7% vs. 37,3%; 27,9% i 23,7% vs. 33%; 3,8% i 3,9% vs. 6,2%; 0,4% i 0,6% vs. 1,1). I superior pel que fa a esquizofrènia (10,8% i 13,6% vs. 10,4%).
- La mitjana de número de visites per persona atesa tant al CSMA La Mina com al CSMA Badalona 2 van ser inferiors comparades amb la mitjana de Catalunya: 5,5 i 5,1 vs. 6,5.
- La proporció de persones ateses en seguiment als CSMAs que donen cobertura a Sant Adrià de Besòs va ser similar a la de Catalunya: 72,1% i 72,8% vs. 72,8%.

Estudi Plaensa

- Els resultats de PLAENSA realitzats als CSMA La Mina, CSMA Badalona 2, i Catalunya mostren que dels 24 ítems avaluats, sis es valoraven per sobre del llindar de l'excel·lència (més del 90% respostes positives) a nivell de Catalunya; sis al CSMA La Mina, i només dos al CSMA Badalona.
- L'ítem millor puntuat tant pels CSMA que donen cobertura a Sant Adrià de Besòs com a Catalunya, va ser la neteja del centre.

- Al CSMA la Mina també van puntuar molt positivament les preguntes de tracte personal (tant del personal del taulell, com del psiquiatre com dels diferents professionals), i la informació (coherència i informació per la família).
- Al CSMA Badalona 2, només superaven el 90% de respostes positives els ítems de neteja i tracte personal de la persona del taulell.
- Els ítems situats en zona de millora (menys del 75% de respostes positives) que coincidien a ambdós CSMA (al nivell de Catalunya) van ser la freqüència de consultes amb el psiquiatre i el temps que tarden en agafar les trucades.
- Al CSMA La Mina, l'atenció rebuda per un problema urgent també es va situar en la zona de millora, i al CSMA Badalona 2 l'ítem de l'atenció ha servit per fer front al seu problema.

Punts clau de la Fase 3

Les persones expertes en SM del municipi van identificar cinc categories que visualitzen els factors que condicionen l'atenció a la SM al municipi de Sant Adrià de Besòs: 1) Territori, 2) Grups de població, 3) Estigma i autoestigma, 4) Aspectes de la vida quotidiana, i 5) Serveis d'atenció a la SM.

Els punts més destacables del present informe es mostren tenint en compte els problemes detectats que poden afectar a persones en risc de patir un PSM, persones amb DSM, o a ambdós casos. La categoria de Serveis d'atenció a la SM es mostra segons si els problemes s'han detectat a nivell transversal i/o específic.

Territori

- El municipi de Sant Adrià de Besòs està fragmentat a nivell geogràfic per la separació del riu, que actua com una barrera, i a nivell assistencial al pertànyer a dues regions sanitàries. A més, degut a que els barris de cada banda del riu són molt propers a dues ciutats grans, el municipi actua com a satèl·lit d'aquestes.
- Es perceben diferències en l'atenció en els serveis comuns segons el barri, especialment en el barri de la Mina que té característiques particulars i més població vulnerable.

Grups poblacionals

Infants i joves

Persones en risc de PSM

- Preocupa l'afectació de la pandèmia a nivell emocional en els infants i joves i especialment els trastorns alimentaris. L'aïllament pot haver generat malestar en infants i joves així com, generant un augment en el consum de tòxics i videojocs.
- Es detecten dificultats per vincular als àmbits de lleure i/o oci a joves que han estat aïllats durant la pandèmia per falta de recursos.
- Infradetecció de risc de PSM en joves degut a que alguns comportaments sospitosos s'atribueixin com a normals per estar dins la franja de l'adolescència.

Persones amb DSM

- El diagnòstic de Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) ha anat en augment, causat per una possible millor detecció o bé a un sobrediagnòstic, el que pot contribuir a medicalitzar la infància i adolescència.
- L'atenció en l'impàs de joves a adults amb DSM es percep com una transició abrupta al reduir-se la freqüència de visites.

Persones en risc de PSM i amb diagnòstic de SM.

- Els casos de psicosi incipient o d'alt risc mental després de la pandèmia han disminuït, possiblement degut a la falta de detecció durant el confinament.
- Elevat absentisme escolar, principalment al barri de la Mina i relacionat amb el consum de cànnabis al carrer.
- Alguns serveis de SM infantils i juvenils són utilitzats de manera fraudulenta per persones desvinculades que busquen un diagnòstic per als seus infants de Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat (TDAH) o TEA (falsament) per aconseguir papers.

Famílies

Persones amb DSM

- Insuficients intervencions preventives, de detecció i tractament a nivell familiar. Falta recolzament a les famílies per part de la sanitat pública, i espais eficients on s'involucrin les famílies al tractament, ja que podrien aportar informació.
- Hi ha dificultats per vincular als serveis a famílies de joves consumidors.
- El sistema sanitari no s'ha adaptat als nous models familiars per l'atenció a persones amb DSM.
- Es detecta una manca d'alternatives a l'ingrés a centre de SM per pacients amb DSM que no tenen suport familiar.

Gent Gran

Persones en risc de PSM

- Les persones grans que viuen soles i/o en habitatges amb barreres arquitectòniques, poden experimentar soledat i aïllament, el qual, pot haver-se incrementat degut als confinaments i a la por durant la pandèmia.
- Les persones grans poden sentir patiment per no fer front a les despeses mensuals degut a l'augment de precarietat material en aquest col·lectiu.
- Es detecta una manca d'alternatives a les residències com a solució per les persones grans dependents.
- Degut a l'envelliment de la població, els recursos existents no són suficients per fer front a l'augment de la necessitat d'acompanyament físic a les persones grans.

Persones amb DSM

- Les persones grans amb DSM pateixen discriminació per accedir als serveis de gent gran (residències de gent gran, tallers ocupacionals, clubs socials i/o altres serveis diürns).
- Les persones majors de 65 anys amb DSM s'exclouen de l'atenció no urgent de SM, ja que es considera que han d'anar a serveis de gent gran, i paral·lelament, s'exclouen dels serveis de gent gran ja que es consideren pacients de SM.

Dones

Persones en risc de PSM

- Detecció d'abandonament escolar de nenes per fer de cuidadores dels seus germans petits.
- Manca de conscienciació sobre el maltractament per part de les dones, ja que hi ha maltractaments normalitzats i poden generar ansietat i angoixa.
- Falten espais per l'atenció de dones amb depressió post-part.
- Les dones tenen càrregues extra que poden dificultar l'accés al mercat laboral, tot i que actualment, s'han vinculat més dones que homes al servei d'inserció laboral.
- Es detecten entrebancs al circuit judicial d'atenció a les dones víctimes de violència masclista generant en algunes dones a denunciar.

Persones amb DSM

- Les dones amb DSM, pateixen una doble discriminació ja que pel fet de tenir un diagnòstic de SM poden quedar excloses de serveis per les dones, com les cases d'acolliment per dones maltractades.

Persones en risc de PSM i amb DSM

- En dones pot haver-hi un infradiagnòstic degut a que es tendeix a associar el malestar físic a problemes emocionals. Aquesta situació pot accentuar-se quan la dona a més, té un DSM.

Persones desvinculades

Persones en risc de PSM

- Important població georgiana no indexada i que per tant, no consta a les dades oficials.
- La violència al carrer ha augmentat degut als canvis entre màfies i clans. El perfil de població georgiana sol ser homes sols d'uns 40 anys, violents i perillosos.
- Tot i que fa temps es va dissenyar un pla d'atenció a les persones sense sostre, no s'ha arribat a implementar. En l'actualitat no es coneix cap protocol en actiu d'atenció a aquest grup poblacional.

Persones amb DSM

- Alguns serveis de SM tenen dificultats per comunicar-se amb persones que arriben al servei, degut a les barreres idiomàtiques, especialment amb el col·lectiu georgià.

- L'atenció a la SM en immigrants sense papers i joves que estan al carrer és difícil ja que només tenen dret a l'atenció urgent.

Col·lectiu LGBTI

Persones en risc de PSM

- El col·lectiu Lesbianes, Gais, Bisexuals i Trans (LGTBI) té un problema d'integració, identitat i discriminació, i d'estigma especialment al barri de La Mina.
- Falta de formació en l'atenció a persones LGTBI als serveis de SM, tot i haver-hi oferta formativa i manca de formació als serveis per donar resposta davant consultes sobre transexualitat.

Estigma

Persones amb DSM

- L'elevat estigma, al barri de La Mina, genera que els joves no vulguin participar als serveis, i per tant, dificulta l'atenció a joves amb DSM o en risc.
- Les persones amb DSM, poden sentir-se cohibides a l'hora d'accedir al mercat laboral, i no voler mostrar el certificat de discapacitat per por a ser rebutjades (autoestigma).
- En l'atenció mèdica, l'estigma dels professionals, pot fer que descartin, a priori, problemes físics degut al DSM.

Aspectes de la vida quotidiana

Persones en risc de PSM

- L'atur, la pobresa energètica i les dificultats per tenir un habitatge digne augmenten el risc de PSM de les persones.
- Els desnonaments han augmentat després de la pandèmia, i l'alternativa d'habitatge és nul·la per part de SS. També, es normalitza la situació de persones que es veuen obligades a llogar una habitació al no poder llogar un pis.
- Els intents autolítics degut a la desesperança de les persones per no poder fer front a les exigències econòmiques i d'estil de vida de la societat moderna han augmentat. Un cop estabilitzades, no hi ha eines per poder millorar les seves condicions de vida.

Persones amb DSM

- No hi ha ofertes de lleure per persones amb diagnòstic de SM, i es desconeixen normatives sobre l'accés al lleure per aquest col·lectiu.
- El coneixement dels professors sobre els PSM és molt limitat, i els recursos a les escoles per atendre infants amb PSM són insuficients.

Persones en risc de PSM i amb DSM

- El sistema educatiu no està suficientment enfocat a la gestió emocional ni a la SM, i els currículums escolars no s'adapten a la diversitat.

Serveis de SM

Problemàtiques i necessitats detectades a nivell transversal

- Es necessiten espais de coordinació eficients. Actualment, la coordinació no és funcional i manca el treball en xarxa i el traspàs d'informació entre els serveis especialitzats de SM i serveis socials, així com entre els diferents serveis especialitzats.
- Hi ha un desconeixement generalitzat dels recursos disponibles de SM, tant per part de la població, com per part dels diferents professionals de la SM.
- Els insuficients recursos en els serveis especialitzats són una barrera (els serveis estan col·lapsats, les llistes d'espera són cada vegada més grans i hi ha un augment del dèficit assistencial).
- Els Centres d'Atenció Primària (CAP) atenen a un alt volum de persones amb PSM lleus o moderats, sense suficients eines per fer front a la demanda i sovint es tendeix a la medicalització.
- Als serveis específics falten professionals, i les visites dels pacients són massa espaiades i sense resposta immediata, augmentant així la probabilitat d'abandonament.
- En algun cas, s'han utilitzat els serveis especialitzats per motius administratius enlloc de sanitaris (per aconseguir un diagnòstic/document que els faciliti gestions administratives).

Problemàtiques i necessitats detectades a nivell específic

- El Programa de Suport Individualitzat (PSI) és un servei molt important en l'atenció a SM tant per joves com per adults, però actualment no té capacitat per abastar les necessitats de la població.
- El Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) de Sant Adrià de Besòs està molt enfocat a la gent gran i no inclou serveis infantils i juvenils. Es detecten dificultats per trobar suport per casos de SM.
- No hi ha residències públiques de gent gran al municipi, i haver de desplaçar-se genera preocupació.
- Sant Adrià de Besòs no disposa de seus físiques d'associacions de SM, així que les persones s'han de desplaçar a Badalona, o bé, vincular-se amb associacions de Barcelona.
- La xarxa associativa està disminuint degut a l'envelliment dels membres de les associacions, no hi ha regeneració de membres i manca un pla estratègic que intenti avançar-se a aquest problema.

9.2. Línies estratègiques d'actuació i recomanacions

Es van consensuar quatre línies estratègiques d'actuació, algunes de les quals inclouen sub-línies específiques. Aquestes línies i sub-línies, juntament amb el llistat de recomanacions es presenten a continuació:

1. **Millorar aspectes tranversals que afecten als serveis d'atenció a la SMiA (Salut Mental i Addiccions), és a dir, sanitat, Serveis Socials municipals i educació) i a la persona usuària dels serveis de SMiA de Sant Adrià de Besòs**:
    - **1.1 Fomentar el treball en xarxa entre serveis i professionals per afavorir la continuïtat assistencial i l'atenció integral comunitària accessible als individus i les seves famílies,**
    - **1.2 Millorar la qualitat dels espais de coordinació existents, i**
    - **1.3 Promoure l'acompanyament del/la pacient en les transicions i canvis de serveis i vetllar per la inclusió i gestió dels casos no vinculats.**

- Difondre les tasques que realitzen els altres serveis de SMiA, i accions existents a nivell comunitari.
- Revisar els serveis existents de SMiA del municipi per identificar punts forts i millores potencials, i crear-ne de nous en el cas de detectar mancances.
- Explorar els circuits que segueixen les persones usuàries de serveis d'atenció a la SMiA per detectar punts febles i buits assistencials.
- Clarificar a tots els professionals especialitzats els requisits d'accés per accedir als altres serveis de SMiA.
- Incorporar a la primera persona a la taula de SM del municipi així com en el treball interdisciplinari conjunt.
- Analitzar els espais de coordinació entre serveis de SMiA, per detectar els punts forts i millores potencials.
- Crear espais de coordinació entre diferents nivells assistencials.
- Treballar de forma interdisciplinar per establir plans de treball conjunts centrats en casos concrets (quan se'n valori la necessitat per la seva dificultat, problemes en la vinculació, intervenció des de diferents serveis, ...).
- Crear una comissió de casos complexos en SM on estiguin presents els serveis que atenen o que siguin susceptibles d'atendre a la persona.
- Incloure en el treball en xarxa les noves entitats i serveis que vagin sorgint (ex. Ocell de foc).
- Potenciar l'atenció a domicili en SMiA.

2. **Fomentar la conscienciació en SMiA i les seves conseqüències tant a la població com als professionals a través de l'educació, formació i gestió emocional al llarg de la vida**.

- Realitzar formacions continuades i especialitzades per a tots els professionals de la SM al llarg de la seva trajectòria professional, independentment del perfil professional i de l'empresa contractant de cadascú.
- Crear una consultoria de professionals experts en SMiA que puguin fer assessorament i suport d'una forma accessible.
- Incorporar la figura de persona experta que pateix SMiA per treballar la conscienciació i trencar estigmes de la població general.
- Formar al professorat d'escoles i instituts sobre SMiA.
- Incloure el programa de Salut i Escola als centres d'educació primària del municipi, i no només a la secundaria.
- Donar a conèixer el projecte educatiu d'Obertament a les escoles de secundària del municipi, per tal que puguin sol·licitar-lo.
- Impulsar la diversitat de talents entre tot l'alumnat per reforçar autoestimes i confiança, i utilitzar material didàctic on la diversitat estigui representada, per tal de normalitzar les diverses situacions socials, psicològiques, econòmiques i educatives de les persones.
- Incorporar la figura de psicologia dins dels equips d'Atenció Primària del municipi.
- Potenciar el desenvolupament cultural de les persones amb Diagnòstic de SM (DSM) mitjançant activitats i tallers, així com creant espais de reflexió.
- Promocionar la creació de vincles relacionals de la població general i les persones amb DSM.
- Sensibilitzar a la població en general, famílies i professionals a través d'activitats lúdiques i d'informació (ex. xerrades, jornades) sobre la SMiA.
- Realitzar una enquesta de SMiA a la població de Sant Adrià de Besòs.

3. **Promoure la inclusió de la persona com a protagonista del seu procés involucrant-lo de manera activa a la presa de decisions**.

- Incloure a cada persona en el seu pla de treball individualitzat (PTI), fer-la partícip de la presa de decisions, objectius i tasques a assolir al llarg del seu itinerari fomentant la seva col·laboració i motivació, i establir revisions periòdiques del seu PTI.
- Incorporar a la família en el PTI i en la presa de decisions, amb previ consentiment de la persona.
- Oferir assessorament, informació i suport a la família i a la persona durant el procés de participació.
- Contractar persones usuàries de la xarxa de SMiA com a figura del pacient expert o tècnics d'assessorament.
- Difondre i defensar els drets de les persones amb DSM, així com fomentar l'exercici del dret del pla de voluntats anticipades.

- Donar suport, estimular i potenciar el desenvolupament les persones amb DSM des del paradigma de la diversitat, i desmitificant l'equiparació de diagnòstic i incapacitat.

4. **Millorar la prevenció i detecció de Problemes de Salut Mental (PSM) proporcionant espais de suport i de criança positiva per famílies amb infants i adolescents**.

- Dissenyar i implementar projectes comunitaris de prevenció en SMiA (ex. el Grup de potencialitats personals).
- Obrir a tota la població els espais de criança positiva existents al municipi.
- Crear espais oberts de formació en criança positiva enfocats als adolescents.
- Avaluar els espais de criança positiva existents al municipi per identificar punts forts i millores potencials.
- Impulsar nous programes formatius, tant per a professionals com per a la població general, des de les entitats en primera persona.
- Oferir pautes i recursos per millorar la organització del temps de lleure de les persones de forma saludable i amb oci de qualitat.
- Formar a les persones amb DSM en coneixements sobre el seu diagnòstic i en tècniques per gestionar-lo.
- Desenvolupar un pla de convivència per a què l'alumnat consideri el centre educatiu un lloc segur i lliure de violències potenciant espais de gestió emocional (ex. tutories, assemblees i mediació de conflictes.

Gerència de Serveis Socials
Recinte Mundet. Edifici Serradell Trabal, 4a planta
Passeig de la Vall d'Hebron, 171
08035 Barcelona
www.diba.cat/benestar
gs.benestars@diba.cat